

A NOSA TERRA

PERIODICO GALEGO SEMANAL

N.º 57 * DO 6 AO 12 DE ABRIL DE 1979 * 30 PTAS.

AS MUNICIPAIS:

Da realidade e dos fenómenos electorais

PAXINAS 3, 4 e 5

O perigo das centrais nucleares

PAXINA 6

O "imposible" xa pasou

PAXINA 12

MUXIA:

Dereito e defensa dos palangreiros

PAXINA 10

As "putas da guerra"

PAXINAS 8 e 9

XURXO FERRIVANDEZ

ONDE NON O
CONOCEN

"Gané al estilo Kennedy" declaroulle Adolfo Suárez á revista italiana "Domenica dei Corriere". E se cadra, hastra llo creron os italianos, que non conocen o percal nin ven o que se coce nas mesas electorais galegas.

Ao millor, en vindeiros comicios decídese don Adolfo a vir en helicóptero, xa que carreiras boas non gastamos por mor da xestión dos seus pupilos, e botar serpentinas e cacahuets á repatoa pra emular aos Kennedy, Carter e demais larada. Pero polo de agora, as ganancias do Señor Suárez son a base de carretar votantes en autobuses, maquillar os censos, vender favores, meter medo co subsidio e hastra hai quen di que os votos do señor Adolfo levaban plumas apegadas, por aquilo dos galos negros que vostedes xa saben...

E UNHA HISTORIA
DIFICIL
"El Ideal Gallego" do venres

día 30 recolle os discursos do almorzo de despedida ofrecido polo "honorable" Antonio Rosón, o bizarro presidente da Xunta de Galicia, a unha misión agrícola e comercial bretona de paso por Galicia: "Rosón començou su parlamento con una cita de Unamuno y después de referirse al necesario remozamiento de las estructuras agrarias gallegas aludió también a la Vía Láctea como Camino de Santiago".

Pola sua banda, a misión bretona comentou as suas impresións encol da nosa agricultura: "La producción avícola, lo mejor".

O discurso do Sr. Rosón fainos abrigar esperanzas de que encete unha fonda vía de reflexión e de análise sobor da Autonomía no concerto das Galaxias. De momento, a sua oportuna referencia á Vía Láctea pesará no FORPPA e no Ministerio español de agricultura á hora de fixar os precios do leite na próxima campaña. Ista declaracións de Don Antonio abrenlle un amplo abano de posibilidades ao futuro de Galicia. Pensen vostedes nunha estación espacial lanza-cohetes

que permitiría sortear o con da impopular autopista do Atlántico, nun servicio eficaz de platinos volantes carretando á xente votar UCD en lugar dos anticuados autobuses, etc. etc. Non seguimos pra non aborrecelos a vostedes, pero reconocerá ben queridos lectores, que a Preautonomía, Xunta de Galicia e demais argalladas proporcionan abondoso material pra argumentos de política-ficción. No tocantes as impresións da delegación bretona, semella que non esgarabellaron ben no dobre forro de certas "cooperativas", que istes negocios avícolas son máis sucios que os paus dun galiñeiro...".

A ESCADA DA DESIGUALDADE

"El Ideal Gallego", domingo 25, adica a sua páxina 17 a un artículo de fondo, fondísimo, de auténtica caverna, escrito por Don Luis Moure-Mariño, titulado "La desigualdad humana". Nel podemos ilustrarnos a conciencia:

"La evolución es una auténtica escalada hacia la desigualdad. Pues bien, de la especie se opera el fenómeno de la selección natural, y ésta no es otra cosa que la desaparición de los débiles y la perduración de los más fuertes, con lo que se cumple lo que conviene a la continuidad de la vida".

Hai razón, que todos coñecemos casos de becerros que naceron con duas cabezas e remataron por morrer. Caso moi distinto é o dos que perderon a cabeza desque xa estaban nados, poisque destes hai moitos que viven e beben.

SERVIR AO CESAR

En "El Ideal Gallego" do día 29 de marzo podemos ler unha

carta a "Un cura candidato" na que o firmante Jesús Iribarren amosa as suas inquedanzas:

"Estás empeñado en ser alcalde o, al menos, concejal. Tengo miedo de que seas elegido: me duele toda pérdida de un cura en nuestras filas ya tan mermadas. Cristo estableció un dilema entre el reino de Dios y el del César, y tú quieres corregirle, pretextando que sirves mejor a Dios si tomas a su cargo la causa del César".

Xa Castelao falaba dos que castelanizaron bárbaramente a liturxia e esto samente é un betón de mostra nas actitudes da xerarquía eclesiástica en Galicia. Porque postos ao palinque, hai que ver as que un tén que ouvir si vai a Misa en certas parroquias "os que voten polo Bloque e as suas familias non serán enterrados no Campo Santo".

Pois si, a xerarquía opinou como o señor Iribarren e proibiulle aos cregos figuraren

nas listas prás eleccións municipais. E non hai máis que ollar de vagar as candidaturas nas que figuran cregos e os lugares que ocupan pra se decatarse do que de verdade magoa aos señores bispos: iarrenégote nacionalismo!

Polo visto, hai quen gusta máis de servir ao César que aos galegos.

SIN COMENTARIOS

Asegún noticias de "La Voz de Galicia", "Más de cien perros participarán en el I Concurso Canino Gallego". "El presidente de la Xunta y el rector de la Universidad asistirán a la entrega de premios".

Abofé que ista nota nin tén qué comentar. Bueno, aproveito pra lles advertir a vostedes que anden con ollo polas noites, xa que toparán verdadeiras manadas desas que non parecen ter boas pugas. Polo menos, eso é o que me pasou a min aquí en Santiago o outro día, e bon medo que papei arrodeado de cans que mesmo semellaban adoecidos. E é que neste tempo xuntanse porque andan á xaneira...

PECHADO
POR
VACACIONES

A NOSA TERRA

A prosima seman e a "Semana Santa", na que hai varios dias festivos e que tanto por motivos de descanso coma de dificultades pra impresión e distribución do noso semanario. O proximo numero (o 58) saira o día 20 de abril, puntualmente

POR FALLA DE PAPEL ABONDO NA EMPRESA IMPRESORA DO NOSO SEMANARIO, VEMONOS NA OBRIGA DE BAIXAR A PAXINACION DESTE NUMERO DE 20 A 16 PAXINAS, TENDO QUE SUPRIMIR SECCIONS HABITUAIS, REAXUSTANDO A ESTRUCTURA INFORMATIVA.

VOLTAREMOS APARECER PUNTUALMENTE NO NOSO SEGUINTE NUMERO COAS 20 PAXINAS, SECCIONS E ESTRUCTURA INFORMATIVA DE SEMPRE.

COIDAMOS QUE OS LECTORES SABERAN DISCULPAR ESTE INCOMENENTE ALLEO TOTALMENTE AO NOSO TRABALLO E AOS NOSOS DESEXOS.

SAUDOS
NACIONALISTAS.

Con 259 concellais distribuídos polos axuntamentos de todo o noso país, o BN-PG foi a primeira forza galega en canto a resultados destas eleccións municipais, que deron, asimismo, 146 municipes á coalición U.G., centrados nas

provincias da Crouña e Pontevedra case exclusivamente.

Das forzas políticas estatais, o partido gubernamental UCD, con 1778, Coalición Democrática con 609, e o PSOE con 441, quedan moi

por riba do PCE e os seus 72 concellais. Restan aínda os 719 concellais de candidaturas que presentaron a denominación de "independentes" pra completarmos, así, o cadro de resultados dos comicios celebrados o 3 de Abril.

AS MUNICIPAIS

Os resultados provinciais foron os seguintes, e que ofrecemos máis polo miúdo na páxina 4: En Lugo, o BN-PG sacou 77 concellais, CD, 168, Independentes 119, PCE 3, PSOE 76, UCD 356 e UG, 4.

Na provincia da Coruña, 70 pra o BN-PG, 163 pra CD, os Independentes 314, o PCE 29, o PSOE 162, 492 a UCD e 59 pra U.G.

En Ourense, o BN-PG acadaba 69 concellais, CD 212, os Independentes 40, o PCE 20, o PSOE 101, 590 a UCD e 13 U.G.

E na provincia de Pontevedra, o BN-PG acadaba 43 postos, por 66 de CD, 246 Independentes, 20 do PCE, 102 do PSOE, 340 da UCD e 70 de U.G.

Todas as informacións coinciden no tocante a que o relativo aumento de participación experimentado nos colexios electorais das parroquias e concellos rurais non son senón reflexo dunha acentuada presión caciquil a nivel local, moi interesados, lóxicamente, en seguir contando con representantes nos Axuntamentos. Ao carón da actuación directa, non fallou, tampouco, a manipulación do voto por correo —sobre o que determinadas Xuntas Electorais xa se tiñan pronunciado concretamente nas provincias de Lugo e Ourense en resposta ás denuncias presentadas por diversas forzas políticas— referente ao que, fontes dignas de todo creto, sinalan especificamente á UCD.

Non fallaron, tampouco, claustros de profesores coas súas sutís recomendacións ou o linguaxe transoitado dunha asociación de empresarios do sector servicios co se "La Junta directiva encarece el voto a UCD, porque desta manera votaremos HOSTELERIA".

Nas cidades, pola súa banda, o índice de abstención elevouse —singularmente en Vigo— e

Queridos amigos:

Me imagino la extrañeza que os producirá el recibir esta carta al observar que os vamos a hablar de elecciones.

Sé cual será vuestra reacción: Que se dediquen a lo suyo. Y lo nuestro es la educación de vuestros hijos. Y precisamente de eso se trata. La misión del profesor es educar a vuestros hijos, pero para conseguir ese fin, vuestra colaboración es decisiva.

Conviene recordar que educar no es transmitir unos conocimientos; esto es importante, pero lo esencial de la educación es formar PERSONAS, es decir ciudadanos honestos, preparados para la época que les corresponde vivir, útiles para sí mismos y para la sociedad.

Todo parece indicar que afortunadamente ellos vivirán en una sociedad organizada democráticamente. Nosotros, las personas mayores, sabemos lo difícil que es alcanzar la democracia pero quizá más difícil todavía es conservarla y perfeccionarla. Esta es la difícil misión de vuestros hijos y depende absolutamente de la formación que los padres con la colaboración de los profesores, sepamos inculcarles.

Nosotros procuramos preparar a vuestros hijos para la futura organización democrática que esperamos puedan disfrutar y observamos que en las pasadas elecciones, inconscientemente, les habéis dado una lección totalmente negativa. Más del 50% de los vecinos de Pastoriza y también de los gallegos se han abstenido de votar, ¡Qué vergüenza para Pastoriza y para Galicia! De poco va a servir que informemos a vuestros hijos de su deber de ciudadanos. Ellos seguirán el ejemplo de sus mayores. Y dirán como vosotros: "A política e prós que viven dela". Y votarán cuando y a quien el cacique les señale. Y cargarán "el San Benito" de sus desgracias al político de turno sin comprender que ellos con su abstención, han sido los causantes del abandono en que se hallan, porque no han querido hacer uso de sus derechos.

Por eso os hablamos de elecciones. Ahora se van a celebrar las municipales, las vuestras, las que más os afectan. Se trata de buscar representantes municipales que van a administrar vuestros intereses y llevar a las organizaciones provinciales, regionales y nacionales vuestras necesidades y aspiraciones. No se trata esencialmente de partidos políticos sino de buscar personas honestas y capacitadas. Vamos a demostrar esta vez que queremos lo mejor para vuestros hijos. Si esta llamada que os hacemos diese los frutos que esperamos, nos daréis una gran satisfacción y vuestros hijos comprenderán lo que un padre, un profesor, sabe hacer por su formación y su porvenir.

Nosotros, los profesores, dadas las circunstancias expuestas, hemos dado un paso más; hemos elegido un candidato para representar al Colegio, que es tanto como decir, a los niños de Pastoriza.

Doña Filomena Vidarte Díaz, no es un político, es cómo sabéis una profesora y una vecina de Pastoriza, y eso le basta. Costó trabajo convencerla. Creo innecesario explicar que no va a obtener honores, beneficios ni prebendas, sino todo lo contrario: molestias y sacrificios. Ella va porque se lo pedimos para defender los intereses del Colegio, que son los vuestros, los de vuestros hijos.

Es verdad que figura en la lista de U. C. D., pero pudiera ser en otra cualquiera. Vuelvo a insistir que no se trata de defender intereses de partido, sino intereses municipales, nuestros propios intereses. Si vosotros lo consideráis así podéis votar su candidatura, pero quedé bien claro: La votáis si consideráis que puede ser la mejor para representarlos. No incurramos en la vieja fórmula caciquil "Votad a fulano porque yo os lo pido y si tenéis compromiso con otro, no votéis; que por lo menos no sumamos uno, pero lo restamos". ¡De ninguna manera!; esto es lo que no se debe hacer.

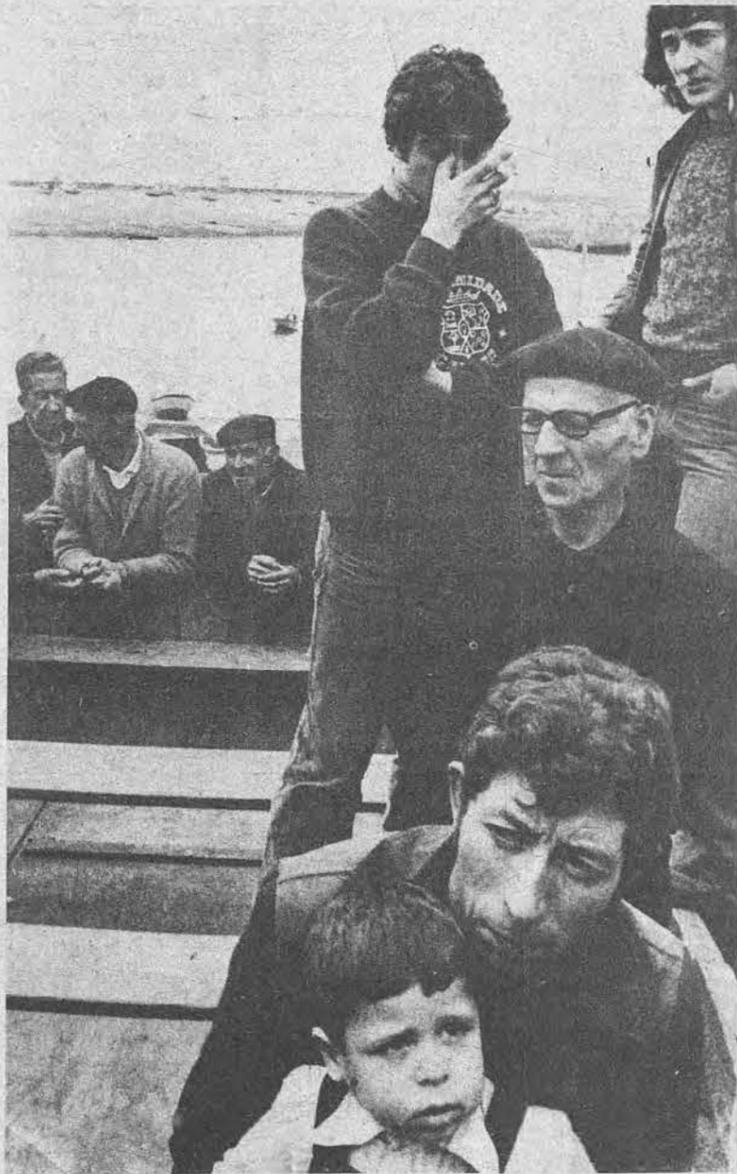
Votad al grupo que consideráis que mejor os puede representar y tendréis la conciencia tranquila, habréis cumplido con vuestro deber de ciudadanos y podréis exigir. Además, EL VOTO ES SECRETO.

¡Qué bonito sería ver por primera vez que el pueblo de Pastoriza figura en la prensa en el primer lugar del censo de votantes de la provincia!

Si respondéis a nuestra llamada, salga quien salga elegido, prometemos seguir comunicándonos con vosotros para intercambiar opiniones sobre otros problemas educativos y municipales.

En nombre del Claustro de profesores, un saludo respetuoso.

El Director del Centro.

acusouse nembargantes, o fenómeno do electoralismo, cedendo espacio tanto a UCD como o PSOE a outras forzas moderadas pero de orixe galego, feito que

analizaremos na nosa crónica política.

Resta aínda a elección da case totalidade das alcaldías polos concellais respectivos ao non

conseguir ningunha forza concorrente a maioría absoluta —mitade mais dos postos—, e a distribución definitiva dos diputadós provinciais.

No intre de pechamos a edición, o BN-PG tiña asegurado 1 por Lugo e outro por Ourense

pasando así a intervir nun organismo con importantes competencias en Obras Públicas e servicios, como o son as Diputacións. Todo fai supoñer que ha ser a única forza política galega que consegue diputadós provinciais.

Edita: Promocións Culturais Galegas, S.A.

Comisión de Fundadores:

Acosta Beiras, Xoaquín. Fontenla Rodríguez, Xosé Luis. López Gómez, Felipe Senén. Morales Quintana, Xosé Enrique. Varela García, César.

Directora: Margarita Ledo Andiñón

A NOSA TERRA

PERIODICO GALEGO SEMANAL

Redactores

e Colaboradores: Xosé Ramón Pousa, Antón L. Galocha, Lois Celeiro, Marita Otero, Pablo Viz, Paco Arrizado, Fernando Franco, Ignacio Briset, Suso Piñeiro, Guillermo Pérez, F. Cusí, Emilio Veiga (Países Catalpans), P. Iparraguirre, Maialde (Euskadi),

María Alonso (España), Carlos Durán (Londres), A. P. Dasilva (Porto), Juanjo Navarro, Llatzer Moix, Patiño, Vázquez Pintor.

Diseño e Confección: Pepe Barro

Fotografía: Brais, Xurxo Fernández, Fernando Bellas

Dibuxos: Xaquín Marín, Xulio Maside, Alfonso Sucasas, Xurxo Fernández

Redacción e Administración: Troia 10-primeiro Santiago
Teléfonos: Redacción: 582681
Administración (de 10 a 14): 582613

Imprenta: "La Región, S.A." Offset C. Quiroga, 11-15. Ourense Dep. Legal: C-963-1977

Distribución: A Coruña: A. González, Santiago: Prensa Nacional. Ferrol: Distribucións Velo. Pontevedra: Librería Cao. Vigo: Distribuidora Viguesa.

Bilbao: Distribuidora Vasca, Telf.: 4231933
Lugo: Souto
Ourense: Vda. de Lisardo
Barcelona: F. Rafael Artal, Telf.: 2433658

PONTEVEDRA

Ayuntamentos	BN-PG	CD	INDEPEN- DIENTES	PCG	PSOE	UCD	UG	TOTALES
Arbo	1			2	9	1		13
Barro		3		1	5		1(PTG)	11
Bayona		10		2				13
Bueu	4			4	7	2		17
Caldas de Reyes				9	4			13
Cambados	1		8	3	5			17
Campo Lameiro		7		4				11
Cangas	3		5	1	9	3		21
La Cañiza				1	12			13
Catoira		3		2	1		1(MC)	13
Cerdedo		8		3		2		13
Cotobad				7		6		13
Covelo		2		1	10			13
Creciente		1		5	1	6		13
Curtis		3		3	7			13
Dozón		7		4				11
La Estrada		6		1	9	5		21
Forcarey		9		4				13
Fornelos de Montes		3		8				11
Golada		6		1	5	1		13
Gondomar		8		2	3			13
Grove (El)	1		1	3	8			13
Guardia (La)		11		2				13
Lalín		2		12		4	3	21
La Lama		5		1	5			11
Marín	3			6	8	4		21
Meaño		2		3	6	2		13
Mais		10		2				13
Moaña	5		1	1	5	5		17
Mondariz		8		5				13
Mondariz Baleario		3		4				7
Moraña		2		4	7			13
Mos	1		10	2	1	3		17
Nieves (Las)		5		8				13
Nigrán	1	3		4	3	6		17
Oya		7		1	3			11
Pazos de Borbén	3		2	6	6			11
Pontevedra	1	1	4	1	3	9	6	25
Porriño	2	9		4	2			17
Portas		8		1	2			11
Poyo	3	2		4	2	6		17
Puentearas		11		1	5			17
Puentecaldelas	2	1		1	8	3		13
Puentecesures		4		4	7			11
Redondela	1	3		4	3	5	2(PTE)	21
Ribadumia		4		7				11
Rodeiro		8		5				13
Rosal (El)	1	7		4	1			13
Salceda de Caselas	1	8		1	3			13
Salvatierra de M.	1	2		1	9			13
Sangenjo	1	4		2	3	1		17
Silleda		4		1	9	3		17
Sotomayor	3		8					11
Tombo	1	2		8		6		17
Tuy	2	3		4		8		17
Valga				5	8			13
Vigo	1	3		3	8	9	3	27
Vilaboa		6		1	4		2(PTE)	13
Villa de Cruces	1	1		2	13			17
Villagarcía	1	3		4	7	6		21
Villanueva de Arosa	2	1		9	1	3	1	17

OURENSE

Ayuntamentos	BN-PG	CD	INDEPEN- DIENTES	PCG	PSOE	UCD	UG	TOTALES
Allariz	5			1	8			13
Amoeiro	1	3		1	5			11
Arnoya		5		3			1(Psoe H)	9
Avión				11				11
Baltar				2	9			11
Bande		4		2	7			13
Baños de Molgas		4		2	5			11
Barbadás		4		2	5			11
Barco (O)		2		1	7		2(Psoe H)	11
Beda	1	7		1				9
Beariz		5		4				9
Blancos	2			1	8			11
Boborás		3		8				11
Bola (A)		1		3	7			11
Bolo (O)		5		3				11
Calvos de Randín				6	5			11
Carballada	1			2	3	5		11
Carballada de Avia		5		2	4			11
Carballiño	2	4		1	9	1		17
Cartelle		1		4	8			13
Castro del Valle	2	4		5				11
Castro de Miño		4		8			1(Psoe H)	13
Castro Caldelas	3	2		6				11
Celanova		3		1	9			13
Cenlle				11				11
Coles	3	1		7				11
Cortegada		7		4				11
Cualedro	3	1		9				13
Chandrexa de Queixa		1		3	5			9
Entrimo		1		6	4			11
Esgos		1		10				11
Xinzo de Limia	1	3		4	1	8		17
Gomesende		1		5	2	3		11
Gudiña (A)				5	6			11
Irixo	1	3		7				11
Xunqueira de Ambia	1	3		7				11
Espadafre		1		8				9
Larouco		2		3	1	2		9
Laza	2	4		3	5			11
Leiro		2		1	8			11
Lobeira		2		4	5			11
Lovios	1	1		2	3	6		13
Maceda		5		6				11

Manzaneda								11
Maside	1	1				1		10
Melón		2						9
Merca (A)	1	3						9
Mezquita (A)		2						9
Montederramo	3							8
Monterrey	1	1						7
Muiños		1				3		7
Nogueira de Ramuín	1	2				2		8
Oimbra	3							8
Ourense	2	5	2	2	5	9		25
Pademe de Allariz		4				7		11
Padrenda		6				5		11
Parada del Sil	4					7		11
Pereiro de Aguiar		4	3			1	5	13
Peroxa (A)		1				3	4	3
Petín		3	1			3	4	11
Piñor						7	4	11
Porqueira		4	3			4		11
Puebla de Trives		1	1			8		3(Psoe H)
Puentedeiva		3				6		9
Punxín		1				3	5	9
Quintela de Leirado		1				1	7	9
Rairiz de Veiga		2				2	2	5
Ramiranes	2	3				8		13
Ribadavia		4		1		6		2(Psoe H)
Río						7		4(Psoe H)
Riós		2				11		13
Rúa (A)		3	2			3	5	13
Rubiana		1				1	9	11
San Amaro		1				1	9	11
San C. de Viñas	1	3				11		2(Psoe H)
San C. de Cea		1				1	5	13
Sandiás		3		2		6		11
Sarreaus	5					6		11
Taboadela		2				9		11
Teixeira (A)						3	8	11
Toén		2	1	2		6		11
Trasmiras		3		1		3	4	11
Vega (La)		4				4	3	11
Verea			7			4		3(Psoe H)
Verín		7				7		17
Viana do Bolo		7				1	5	13
Villamarín		2				9		11
V. de Valdeorras						3	8	11
Vilar de Barrio	2	2				7		11
Vilar de Santos		3	8			2		13
Vilaredós	3	1		2		7		13
Vilariño de Conso						6	3	9

LUGO

Ayuntamentos	BN-PG	CD	INDEPEN- DIENTES	PCG	PSOE	UCD	UG	TOTALES
Abadín	1			7		5		13
Alfoz				3		8		11
Antas de Ulla		6				5		11
Baleira	1				3	7		11
Baralla	1	1		1		8		11
Barreiros	4					7		11
Becerreá	3	8				2		13
Begonte				8		1	4	13
Bóveda	2	4				5		11
Carballido					5	8		13
Castro de Rey		2	6			5		13
Castroverde	5			7		1		13
Cervantes		1			4	6		11
Cervo	2	3			1	7		13
Corgo	2	4			1	7		13
Cospeito	1	2	5			5		13
Chantada	1	5			1	10		17
Folgoso de Caurel		1			6	4		11
Fonsagrada	1	4			1	7		13
Foz					10			3(Psoe H)
Friol	2	9			2			13
Germade		7			4			11
Guitiriz		3	4		2	4		13
Guntín		7			1	3		11
Incio	1	2			2	6		11
Jove				8		2	1	11
Láncara	2	2		2	3	1		11
Lorenzana				7		4		11
Lugo	2	4	4-3		4	8		25
Meira		6			3			9
Mondoñedo	1	2			1	9		13
Monforte de Lemos	3	3			5	8	2	21
Monterroso	2				1	10		13
Muras				6		5		11
Navia de Suarna	2			4		5		11
Negreira de Muñiz				3		4		7
Nogales (Los)	5	3			3			11
Orol		6			5			11
Otero de Rey		2	6			5		13
Palas de Rey	3	2	1		1	6		13
Pantón	3	2			1	7		13
Paradela		2			2	7		11
Páramo			6			5		11
Pastoriza	1					12		13
Piedrafita		5			2	4		11
Pol		2	4			5		11
Puebla de Brollón				4		2	5	11
Puentenovo		7				4		11
Puertomarín	2	3				6		11
Quiroga		7				6		13
Ribadeo		3	4		2	4		13
Ribas del Sil		1	6			4		11
Ribera de Piquín	4	3				2		9
Riotorto				10		1		11
Samos	1	3				7		11
S.V. de Ribade		2				7		9
Sarria	2	3	1		2	9		17
Saviñao	1	1			6	5		13
Sober	1	1			3	8		13
Taboada		5	1			7		13

Trabada			7		2	2		11
Triacastela		3	5		1			9

O PERIGO DAS CENTRAIS NUCLEARES

Os orixes das centrais nucleares remóntanse á década dos 40, cando os Estados Unidos perseguían o Plutonio 239, que é un elemento imprescindible pra construción das bombas atómicas; iste elemento non se atopa en estado natural no medio, senón que se forma nas centrais nucleares como subproduto da fisión ou rotura do Uranio. Máis tarde, as centrais nucleares van cumprir unha dobre finalidade, pois ademais de utilizarse pra producir Plutonio 239, xeneran tamén enerxía eléctrica.

Istes días, en Estados Unidos unha central nuclear de Pennsylvania vén de ter un grave accidente debido a un fallo no sistema de refrixeración do reactor; por mor disto, producíronse varias fugas de radiactividade ao medio ambiente; aínda que non é o primeiro accidente quise produce, si é o de maior gravidade deica hoxe, deixándose sentir a radioactividade a centos de km. da central de Harrisbourg, lugar da fuga, razón pola cal os medios de comunicación non puideron silenciálo, coma fixeron no seu día coas pequenas fugas noutras centrais.

A rotura do Uranio nas centrais nucleares leva consigo unha gran liberación de calor, que vai ser aproveitado pra quentar auga de refrixeración e transformala en vapor; desta maneira, poden mover turbinas que xeneran grandes cantidades de enerxía eléctrica, ao tempo que se forman elementos novos (ademais do Plutonio) cun poder radiactivo igual ou maior que o Uranio do que partiron. Istes elementos radiactivos foron os que agora pasaron en grandes cantidades ao medio ambiente, e o gran perigo que encerran, ademais de influxo directo, vén dado porque o medio vai acumulando istes elementos radiactivos, anque seña en pequenas cantidades, e vainolos voltar en concentracións moito maiores. Vexamos senón a súa influencia, e o perigo a que está espota calisquer forma de vida diante distes elementos radiactivos

que fuxiron pola cheminea da central de Harrisbourg:

O iodo 131. Aínda considerando que pasados dous meses xa non é perigoso, mentras está en actividade emite radiacións beta e gamma; as primeiras desplázanse varios metros no ar; as gamma, desplázanse a grandes distancias, e as dúas penetran nos tecidos dos seres vivos, e ceiban a enerxía que contiñan, queimando a materia, daí o seu efecto perxudicial. Acumúlanse nos vexetais e nos animais que se alimentan distes, pasan á carne, e no caso das vacas, ao leite. Niste accidente xa se observaron maiores cantidades de radiactividade no leite de vaca que no medio ambiente, nastra tal extremo que as centrais leiteiras deixaron de mercalo por tempo indefinido nunha ampla área arredor do lugar do accidente. Consumindo istes produtos, o home, pasa o iodo radioactivo (131) ao seu corpo, vaixe fixar no tiroides e pode producirlle cancro nisa glándula.

Algo semellante ocorre co Estroncio-90 e o Cesio-137, produtos derivados tamén da fisión do Uranio nas centrais nucleares, que se ben salen polas chemineas en cantidades moi pequenas incluso en condicións normais, agora niste accidente as cantidades poden ser altísimas. Acumúlanse no chan e nas plantas, emiten radiacións beta e tardan anos en desaparecer do medio. A contaminación por istes elementos radiactivos pode deixar inservible a produción

agrícola dunha ampla zona incluso durante xeneracións, como posiblemente ocorra en Pennsylvania, e samente dispois de moitos anos, esa área sería outravolta apta pra o cultivo. No home, o Estroncio-90 tén un comportamento semellante ao do Calcio, pasa dende os pulmóns ao sangue e deste definitivamente aos osos onde se concentra; eiquí, pode danar os mecanismos que forman as células do sangue na médula. A longo prazo, produce diferentes tipos de cancro. As persoas mozas son máis sensibles que as maiores a estas radiacións. O cesio-137 tende a formar compostos insolubles no chan, pero sigue sendo perigoso porque tén un comportamento similar do potasio, que é un compoñente de todas as células e por isto acumúlase no corpo humano nos riles, bazo, páncreas...

Outros elementos radioactivos que marcharon pola cheminea da central son o Kriptón-85, Xenón-133, Telurio-132... todos istes, aínda en cantidades ínfimas, producen efectos negativos no medio, ademais de enfermidades, malformacións xenéticas hereditarias, cancro e a mesma morte no caso humano.

Por último, un dos elementos máis perigosos é o Plutonio 239, que se almacena non samente nos osos, senón no fígado, bazo e tecidos moles, e emite partículas alfa de gran poder dañino cando se atopan no interior dos organismos. (Tarda milleiros de anos en desaparecer do medio); e aínda que as células teñan unha notable capacidade de autoreparación, si están sometidas a dano ou lesión durante un período longo abondo de tempo, finalmente morren ou orixinan células produtoras do cancro.

Si as consecuencias que se derivan, aínda nun lixeiro accidente poden ser catastróficas. ¿Quén son os realmente interesados en que se sigan instalando centrais nucleares? Son as empresas monopolistas de electricidade as que construen, instalan e controlan os reactores nucleares, ao tempo que recollen cuantiosos beneficios. Cando chegan a saturar o seu mercado interno, niste caso americano, o que fan é esportalas dos países da súa área de influencia (entre os que está o Estado español), e anque istes non sintan a mínima necesidade delas, vense nas máis das veces obrigados a mercar tecnoloxía que incluso empeza a estar en desuso nos países de orixe, e todo isto débese a presión e coacción a veces incuberta, política e económica que exercen os Estados Unidos. Desta maneira, mentras que se podían investigar e utilizar outras fontes de enerxía como a solar, aproveitamento do vento, mareas... etc., os países baixo a influencia yankee seguirán mercando o que iste lle queira vende; aínda que se trate de algo perigoso como centrais nucleares.

RAMON VARELA DIAZ

crónica política

As eleccións municipais, máis que o anomeado avanzar da chamada esquerda, amosaron fenómenos de maior significación. Un destes primeiros fenómenos é o baixón espectacular da gran esquerda e dereita estatistas, UCD-PSOE. Tanto en Vigo (UCD) como en Pontevedra (PSOE), Santiago (PSOE), O Ferrol (UCD), A Coruña (UCD-PSOE), o descenso no número de votos está condicionado non samente por un maior grado de abstención nas grandes vilas e cidades galegas, senón tamén polo fenómeno UG, que está recollendo coa súa alternativa ambigua, inconcreta e autonomista, amplos sectores das clases medias que, sin cambear de práctica social, se sintén predispostos a votar algo máis caseiro. O ascenso da UG nestas grandes vilas e cidades nun prazo tan corto de tempo, indica cómo estamos diante dunha alternativa electoralista que vén cumprir unha función necesaria no contesto político do país: recoller o que as posicións españolas moderadas van perdendo pola galeguización formal e sentimental dunha parte do electorado, que, sin conflitos nin asunción da problemática política colonial de Galicia, desexa algo novo de "ámbito regional". Non quer esto decir que a alternativa de UG non seña votada por outro tipo de público, pero indubidablemente é minoritario. Samente alternativas electoralistas e inconcretas, inda que moi oportunas políticamente pra certos intereses, poden disputarlle a base electoral de clases medias españolizadas aos dous grandes partidos estatais con tanta celeridade.

PSOE E PC

Quitado en Vigo e en Ferrol, nos que, cunha hábil campaña propagandística a base de nomes famosos ben na época da República (apelido Quintanilla), ben no próximo franquismo (Leri) o PSOE acadou unha votación considerable; nas demais cidades galegas e mesmo nalgúnhas vilas, o descenso deste partido resulta ben elocuente. Nalgún que outro caso, a súa base electoral viuse comida por candidaturas "independentes" tras das cales estaba o PCE (casos de Cangas ou Carballo). Nalgúns municipios rurais da provincia da Ourense, a súa antiga militancia formou candidaturas do PSOE (histórico), que sacaron adiante concellais. En todos os casos, o proceso electoral municipal indica que hai un amplo sector da nosa poboación, en moi diversos medios, á percura dunha definición política máis firme, se ben dentro aínda do marco da españolización e dycerto esprito democratista e autonomista. E precisamente todo este sector o que está navegando nas canles que van de UCD a Unidade Galega pasando polo PSOE.

Fenómeno rechamante, se ben esplicable, é o ascenso do PC nas cidades galegas nas que este partido presentaba candidaturas a base de nomes con gancho electoral, por motivos de diversa índole pra cidadanos demócratas e antifascistas. Isto, combinado cun esforzo propagandístico desusado no PC, produciu resultados electorais non acadados nas eleccións xerais o 1 de marzo. A gran lagoa do PC siguen a ser as vilas medias e pequenas, e moi especialmente todos os concellos rurais.

O BN-PG

Unha vez máis, quedou demostrado o espallamento xeográfico e a introducción social do Bloque Nacional-Popular Galego. Neste senso, pódese decir que é a alternativa máis equilibrada en canto aos sectores que abrangue e a que conta cunha base social máis fidel e firme, de todas as anomeadas "de esquerda". Nas cidades, o BN-PG mantívose ou subiu, quitado en Vigo. Nas vilas medias e pequenas, superáronse as votacións do 1 de marzo, o mesmo que nos municipios rurais. Compre suliñar que precisamente un noventa por cento dos votos do BN-PG, nas pasadas eleccións, correspondían aos Axuntamentos en que esta coalición nacionalista presentou candidaturas ás municipais. E decir, os votos do Bloque non son votos electoralistas nen inventados, senón votos que responden a un traballo político e a unha introducción social. A base electoral do nacionalismo popular vai en aumento, chegándose nalgúns distritos xudiciais da provincias de Lugo, Ourense e Coruña a conseguir representación nas Diputacións provinciais, cousa á que en Galicia samente chegan UCD, CD, PSOE. O conxunto dos 259 concellais do BN-PG é un resultado bo dentro do que se pode agardar das conquistas dunha alternativa política que non se caracteriza nen pola súa ambigüidade, nen pola súa inconcreción, nen pola súa falla de práctica fora do período electoral.

CRISIS DE QUEN OU PRA QUEN

MARIA CARMEN GARCIA NEGRO

A pesca, lemos de cotío, está en crisis. Isto debe querer decir (ben pensado) que se están dando unha serie de fenómenos máis ou menos coma os seguintes:

—O consumidor cambéou, últimamente, de gustos alimenticios e deixou de comprar pescado pouco e pouco por dunha maneira notoria.

—No mar xa non hai peixes; xa que logo, hemos de esquencer que existiu un sector económico anomeado pesca. A presenza do home no mar non terá nada que ver no futuro coa actual.

—Houbó un avance tan rápido da tecnoloxía e cunha dirección inesperada que hoxe é posible producir industrialmente produtos sintéticos das mesmas características e igual precio que os denantes quitados do mar, polo que os pescados e mariscos naturais son xa un recordo do pasado, igual que as lámparas de gas ou as medias de seda. Ademais, e isto faise espresamente, apúntanse un fato de cousas desta crisis, coincidindo case todos os autores nas seguintes:

—Houbó unha política económica pesqueira desorganizada, irracional e incoerente, cuio único obxectivo era salvagardar os intreses das potentes empresas pesqueiras.

—Houbó asimismo un descenso dos beneficios, posto que a valoración das especies non compensou o decrecemento das capturas.

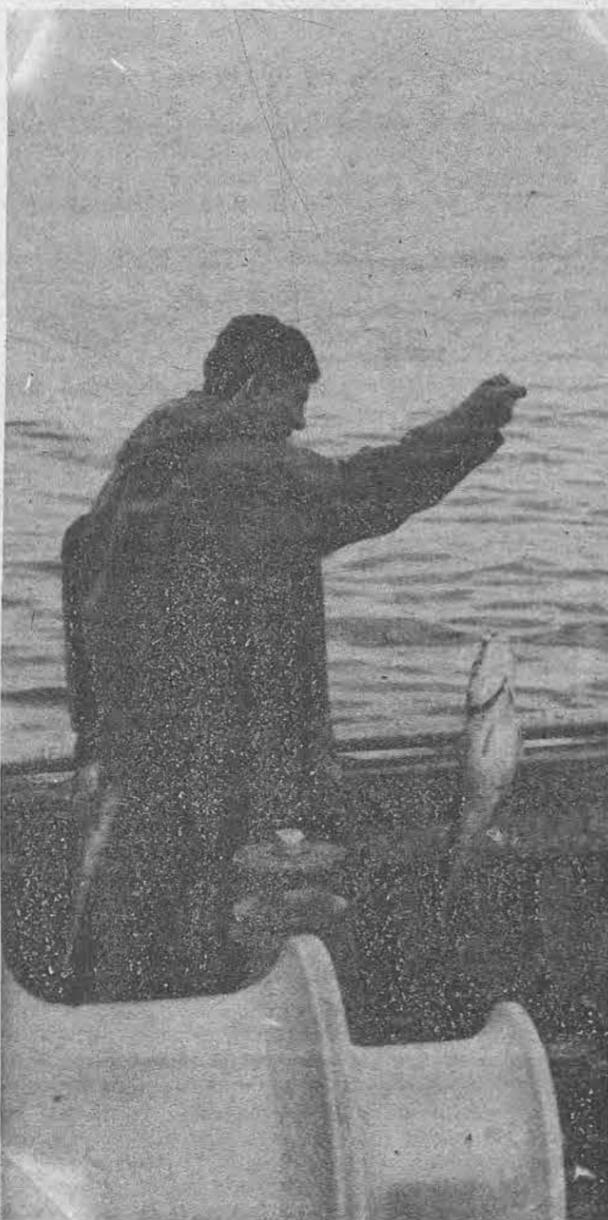
—Os precios dos produtos pesqueiros, atados de mans polas canles de comercialización e distribución, impediron unha compensación no descenso das capturas á hora de estimar os rendementos económicos.

Ou ben:

—E nesta política (proteccionista), falla de planificación e obxetivos de coñecemento da realidade e fortemente enxertada nos intreses inmediatos dos armadores, onde se atopa o orixe desta crisis.

—Os gobernos e administracións outorgáronlle escasa importancia á pesca pero ao servidío de determinados grupos de presión; esperemos que coa democracia, ningún xénero de dictaduras, se poidan resolver os problemas actuais.

Evidentemente, a ningún dos autores que falan da existencia de crisis na pesca se lle pasou pola cabeza que se esteñan a dar aqueles fenómenos que enumeramos ao principio, xa que, de facelo, a única posibilidade de salvación pra pesca sería un milagro dos que non ocorren na economía. Por tal e pra lle dar solución a esta especie de adiviña, compe empezar centrando o tema, deixando as abstraccións pra outro momento ou situación menos graves. En primeiro lugar, ¿a QUE PESCA nos referimos? ¿Falamos todos da mesma? Eu penso que non. Porque se concretamos e queremos referirnos á problemática actual da pesca GALEGA, falar de crisis é polo menos un eufemismo. Se á sobrepesca que sufriron as nosas rías e o noso mar litoral, á emigración dos nosos mariñeiros, ao envellecemento progresivo da flota, á ausencia de investigacións das nosas posibilidades en recursos dende e

pra unha perspectiva galega, en fin, ao esnaquizamento da pesca galega, como sector económico integrado na ECONOMIA GALEGA, se lle chama crisis pesqueira, é diáfano que non se entende ou non se quere entender cal é a situación real da economía galega. E unha miopía semellante á daqueles outros autores radicados na capital do Estado que explicaron a situación de depauperación do

agro e da industria galegos pola situación de escentricidade de Galicia, ou pola probeza do seu chan ou pola "incultura" dos seus habitantes. A pesca galega, como sector da economía galega, está esmorecendo, está a piques de desaparecer e cando ela os subsectores derivados. Todos os conflitos que saen á superficie son manifestacións desa agonía. Dous aspectos pódennos servir como mostra desta afirmación: o conflito das 200 millas e máis a traectoria das series de precios do pescado nas últimas décadas.

Os mariñeiros galegos faenaron dende moi vello en augas alleas ao noso mar litoral, pro os caladeiros propios serviron durante ese longo tempo pra cubrir a demanda interior galega (venta do fresco, e mais conserva) e máis pra exportación (a España e outros países). Como as posibilidades de se desenrolar dende dentro de si mesma foron sempre truncadas (debido a ese papel que deciamos xoga a economía galega na economía española), a pesca galega atópase na necesidade de incrementar as capturas á costa de buscar outros caladeiros, adequirir barcos novos a base de créditos hipotecarios e unha SOBRESPLOTACION da man de obra, vendendo logo ese peixe aos precios que redes monopolistas de comercialización marcan: é decir, vese na necesidade de servir á demanda ou á oferta españolas (alimentos do mar ou barcos ou créditos). A política económica pesqueira levada ao cabo polos distintos Gobernos españois (tanto da dictadura como da democracia), está montada pra salvagardar uns intreses que non son os galegos, e salvagardados, mais ou menos racionalmente, con máis ou menos timidez, pro co mesmo obxectivo: defender o que na Constitución se chama economía de mercado (léase, pra sua esactitude hoxe, economía dos monopolios). ¿Acaso, despois da xogada maestra das empresas mist as, sofren falla de caladeiros os grandes buques das empresas monopolistas españolas? Neste caso, non houbo problemas de negociacións internacionais, como tampouco os tiveron os monopolios europeos que venden conservas e pescado conxelado no mercado antes cuberto por peixe e marisco galego. Cos precios do pescado ocorre algo parecido ao problema da falla de caladeiros. A comercialización comenza nas lonxas galegas e remata nos grandes mercados centrais españois. O feito de ser moi poucos e últimos compradores dunha mercancia coma o peixe, permite marcar (en último caso) o precio do mesmo, dar preferencia ás especies que permiten manter os marxes habituais (o precio en lonxa é a terceira parte do precio ao consumidor) dirixindo así que especies se pescan e como se retribúe ao mariñeiro que vai á parte. O caso é que a actividade dos oligopolistas dos mercados centrais é a comercialización, e tamén se importa peixe fresco; pol tanto, non sofren deso que se deu en chamar crisis.

Por todo isto ¿de quén é a crisis? ¿Ou é que os sectores diferentes da economía galega teñen crisis perpetua? : Será algo distinto da crisis...

UNECO SELO DISCOGRAFICO
QUE PULA POLA CONSERVACION
DA NOSA MUSICA POPULAR

VELLO

PILOCHA

xcx gráfica, s.l.

**SUMINISTROS PRA
INDUSTRIA GRAFICA**

- ☆ Planchas presensibilizadas, positivas e negativas
- ☆ Tintas impréntación Offset e Flexografía
- ☆ Equipos e produtos pra foto-mecánica
- ☆ Equipos e produtos pra Serigrafía
- ☆ Produtos e equipos auxiliares

PORTELA 5 A

Telfs.: 270268
277104

VIGO

SERART, S.L.

**SERIGRAFIA
FOTOMECANICA**

Gerona, 2

☎ 29 67 62 - 23 48 80

VIGO

FAGA UN
PEQUENO
ANUNCIO NUN
SEMANARIO
AMIGO

A NOSA TERRA

¿BUSCA A LENDA
DUN CASTELO
OU VENDE
UN CABALO VELLO?

**ANUNCIOS
DE BALDE**

A NOSA TERRA

A partir do 72 fixo toda a súa actividade política e profesional a traveso da música, unha música que reflexa influencias da súa longa estadía en Angola, onde viviu dende moi pequeno. Ao regresar a Portugal iniciouse na actividade sindical no campo estudiantil "e grabei o primeiro disco, cunha concepción humanista, relativamente acrítica da sociedade, entendendo que non había solución". No 1969 deixou a música pra se adicar ao movemento estudiantil. "No 72 presenteime á presidencia da Asociación estudiantil e ganamos. Pero o Goberno de Caetano non me homologou, e convidáronme a me agastar por cuestións hastra de seguridade da propia dirección. Voltei á música e traballei con Zeca Afonso, Adriano Correia de Oliveira, Manuel Freire. Influíume sin dúbida Cilia, porque foi o primeiro en abordar nas súas cancións a guerra colonial, principal contradición da sociedade portuguesa no momento".

FAUSTO

Militancia e profesionalidade na canción

Hai ben pouco, cando alguén escoitaba decir "música popular portuguesa", pensaba somente no Fado. ¿Qué pasaba co resto da expresión musical?

No meu país fíxose e divulgouse unha especie de folclore que non tén nada que ver coa tradición popular, —"ja pasei a roupa a ferro, ja pasei o meu vestido, amanha vou-me casar e o Manel é o meu marido"—, invención pura dos compositores do réxime, que popularizaron cancións desvirtuando moitas das músicas que falaban das condicións de traballo do pobo; modificaban a letra e a música. Pero non se perdeu todo gracias ao traballo dun home, Giacometti, un italiano que leva moitos anos en Portugal, que as recolleu. Por outra banda, conta a tentativa de erixir o Fado como canción nacional cando o Fado é, de feito, o folclore urbano, non é apenas a expresión da pequena burguesía, tén o seu orixe no mariñeiro e nos barrios populares de Lisboa; pero desto a tentar facer del a canción nacional... así, tornouse unha canción cortesana, en tanto que a lírica labrega era totalmente distinta, falaba na vida do traballo e as mesmas cancións de amor non reflexaban valores como os ciúnes, a dominación machista do home... despois do 25 de abril, cando foi máis fácil o contacto coas clases populares, aborouse o traballo de recolla a reposición das formas orixinais, e o coñecemento da música tradicional portuguesa hoxe xa é moi bo.

E na Quinta División do Exército artellouse un programa de "Dinamización Cultural", ¿qué representou?

O papel da "Dinamización Cultural" da Quinta División, cando existía o MFA que xa non existe, foi importante pra concienciar a amplos sectores das masas populares, pra tentar destruír un fenómeno común en Portugal —e penso que acó en Galicia— como o caciquismo, poboacións dominadas por pequenos e grandes señores, a partir da realización de teatro, de cine, de canto, indo a sitios onde nunca houbera ningunha actividade cultural. O canto tivo un papel de vangarda e incluso a canción política cáseque se destrúe a sí mesma ao ter que asumir, en determinado intre, formas moi sinxelas, didácticas, primitivas, que non se utilizaban dende facía tempo; as letras, ás veces, convertíanse en consignas e a canción volvíase planfetería e en termos de calidade baixou, pero neses anos, 74-75, nos anos

XURXO FERNÁNDEZ

dos únicos gobernos progresistas que houbo, a canción política ou de intervención, como decimos nós, tiña máis do que nunca ese senso.

De calquer maneira, a canción coxuntural foi e é necesaria...

Sí, e coido que está no centro de preocupación de calquer compositor conscient e. Sinxelamente e a música que se fixo no 74-75 ultrapasa as características dunha música coxuntural que puidese estar a transmitir unha situación concreta ou nunha fábrica ou nunha zona, como por exemplo o problema da contaminación do río Vouga, que volveu estériles unha gran extensión de terras de pequenos propietarios; hai cancións específicas que falan deso e que son extraordinariamente belidas pero, pola contra, caíuse no panfletarismo fácil que, eso sí, foi útil, e funcional, política-mente necesario no momento. Despois deste período —ás veces tiñamos que ir cant ar unha loita e faciamos rapidamente a canción, moitas veces colectivamente— houbo unha reconsideración das formas que ela viña asumindo, e inda que continúa habendo canción coxuntural, tén certa cualidade de música, texto, etc.

Certa calidade que somente virá dada pola profesionalización ¿ou non?

Penso que calqueira música de calqueira país somente poderá dar saltos cualitativos cando o que compón se adique vintecatros horas ao día á canción. A afición tén as súas cousas boas, hai sempre os "carolas" que van tirando pero que, defeito, non van dar a identidade necesaria que lle compre á música nin as ventaxas que tén pra un país conseguir unha música boa. O

"amadorismo" en Portugal fixo que a música popular non avanzara tanto como debera, e coido que se lle prestou moita atención ao rapaz que sabe facer media dúcia de acordes e toca calquer canción. Un home que tén loitado moito pola dignificación da música foi o Luis Cilia, e isto pasa pola profesionalización, e aí comenza a responsabilidade do cantor en present ar un traballo de calidade pra xustificar, xa hastra, o seu "ganha pao".

¿Qué camiños seguiu a vosa formación?

Tivemos tres xeneracións musicais. Unha queveu de Coimbra, con José Afonso, Adriano Correia de Oliveira e que colle, asimismo, a persoa como Manuel Freire, Cilia. Unha segunda é a de José Mario Branco e Sergio Godinho, con influencias europeas, pero que lle veu dar unha vida extraordinaria a música popular portuguesa, e despois estamos eu, Vitorino, que fomos aprendendo como puidemos, escoitando, coa nosa práctica cotiá en relación coas músicas que ouviamos nos diferentes lugares onde íamos cantar, coa vida.

Non sypode falar, pois, da institucionalización do ensino e do aprendizaxe da música.

Nos países socialistas hai institutos de música, en Portugal non. Na miña opinión, os homes adicados á música popular debían ser subvencionados polo Estado do pero non poden falar desto e pensar no Estado portugués, virado de cara pra protección de todo o que non seña a cultura.

Inclusive no eido da divulgación...

Que terá de ser, aoutravolta, a

traveso da actuación, porque veñen de se dar na radiosuspensións de varios traballadores —xa do PS, o PS que fixo unha serie de saneamentos á súa esquerda, evidente, e que agora comenza a se ver saneado— e suspendeuse o millor programa de radio, o "Contraponto", que nunha perspectiva político-cultural facía a divulgación da música de calidade; suspendeuse outro programa, "A hora viva", e os traballadores prá casa... pero sempre afirman no Parlamento que eles non teñen censura, este goberno Mota Pinto, que é un Goberno pro-fascista, dice que está a "facer axustes" nos órganos de comunicación social. Non aguantamos máis que un programa na radio que nin digo o nome non vaia ser o demo!

Volven, pois os recitais. ¿En qué condicións?

A canción política portuguesa tivo durante 16 anos unha tradición de militancia que no 25 de abril se esaxerou, todo era militancia. E as editoras capitalistas empezaron a modificar a forma de pago, —antes daban un salario fixo á conta dos discos— facendo que o cantante non tivera medios de se manter porque se adoitara a ir cantar gratis. Houbo casos escandalosos, como o dunha sociedade recreativa que convidou a un nacional-cançonetista e deulle 15 contos; na semá seguinte levou ao grupo "Outubro" pra cantar gratis e ver de recobrar os cartos que lle tiña dado ao nacional-cançonetista! Agora procuramos obviar esas cousas e artellouse, por exemplo a cooperativa "Eira Nova", pra organizar comercialmente os recitais. Porque militancia é ir cantar a unha fábrica en folga, militancia é

identificarme con determinado encontro cultural ou político, e outra cousa son os recitais nos que se debe pagar meritoriamente o traballo que alí se está a facer. Por iso falo de reconsiderarmos unha serie de aspectos que nada tiñan que ver coamilitancia e moito co voluntarismo.

A nivel político xeral ¿cómo defines a actual situación no teu país?

Hai unha forte reacción contra as conquistas do 25 de abril, reacción que non se define por movementos masivos como tentaba hai dous anos a dereita, senón que volveu penetrar no aparello de estado e procesa as súas accións ao traveso do Goberno.

¿Os vencellos ao imperialismo son xa evidentes?

Coma mostra, direi que un acordo do segundo goberno constitucional, formado polo PS en alianza co CDS —un partido mesmo de estrema dereita—, co FMI era de tal maneira desventaxoso no campo económico pra Portugal que o propio PS non aceptaba algunhas cláusulas, e cando digo o propio PS, digo porque é de sempre conciliador e o maior responsable da actual situación. Na súa táctica estaba controlar aos traballadores e aliarse á dereita pra eliminála, pero de concesión en concesión, esa mesma burguesía foi incrustando ao PS contra a parede, puido lanzar a crisis e fixo cair ao segundo goberno.

Unha situación que empeza co golpe do "25 de novembro"

Sí, un golpe de dereita aínda por explicar, que contou coa acción da CIA e dou datos concretos: o embaixador de USA chamábase Carlucci e daquela toda a esquerda acusouno de pertencer a CIA e o mesmo Otelo Saraiva de Carvalho, comandante do COPCON, declarou que non respondía da persona de Carlucci, porque as clases populares facían manifestacións fronte á embaixada e boicoteábanlle calquer actividade ou calquer acción política encadrada por eles —é o caso do barco que aparece na illa da Madeira, un barco espía, que foi acantazado—. Carlucci, cando foi acusado, fixo unhas declaracións e o PS, outravolta o PS vén desmentir que o home non era nada da CIA, que o home era un diplomático. Aconteceu que o Carlucci sal de embaixador hai un ano e agora é oficialmente subdirector da CIA. No seu informe ao Senado americano, dixo que coa súa acción a situación política portuguesa imoito tiña millorado!

MARGARITA LEDO

ANTON L. GALOCHA

Son reclutados en Londres, París ou Miami, proceden de calquera parte do mundo, e case sempre fixeron as súas primeiras armas no Vietnam ou en Corea. Son asesinos a salario cuio único deus é o diñeiro. As potencias europeas, e sobre todo os Estados Unidos, recurren a eles sistemáticamente contra dos gobernos progresistas e revolucionarios da África, en defensa dos intereses imperialistas. Son as "putas da guerra" que constitúen auténticos exércitos nómadas no continente negro.

Madagascar está sendo obxecto de toda clase de provocacións: en setembro último, avións, submarinos e barcos de guerra violaron os seus territorios; descubriéronse depósitos secretos de armas e, posteriormente, un barco procedente de Burdeos vía Comores, abordou os portos malgaches sin autorización, xustificando a súa estada de 15 días nunha avería dos motores. No diario de a bordo figuraba o nome de Bob Denard, un home de tristeira lembranza pra os gobernos progresistas africanos e, en xeral, pra todos os movementos da liberación. O presidente melgache Didier Ratsiraka, ó facer públicas estas informacións declaraba que "non é a persoa de Bob Denard que nos inqueda; é o feito de que mandar mercenarios pra desestabilizar tal ou cal goberno progresista ou revolucionario se está convertindo nun procedemento corrente".

DESESTABILIZA, QUE PAGA A C.I.A.

Nefeuto, disque a C.I.A., escomezou a súa actividade no continente africano, arredor dos anos 60, as súas oficinas na capital do entón Congo Belga, hoxe Zaire, convertíronse nun ministerio de guerra en miniatura. Daquela tratábase de deixarlle o campo libre ós intereses mineiros norteamericanos fronte ós das compañías británico-belgas e, xora, ós do propio país. Contra do movemento revolucionario que no 1964 se ergueu en todo o país

frente ó goberno titer instalado anteriormente, a C.I.A. organizou un exército de mercenarios europeos, sudafricanos e rhodesianos. Foi daquela cando os enlaces da Axencia norteamericana reclutaron en Miami a 95 esiliados cubanos que lles costarían 215 mil dólares.

A seguinte expedición dos "cans da guerra", como se lles chama comunmente, tería o seu campo de operacións, no 1967, en Nixeria, onde se debatían os intereses das grandes compañías a raíz do descubremento de importantísimo xacementos de petróleo na zona oriental do país. Como no Congo axiña apareceu un home, Odjukvu neste caso, que intentaría crear o Estado marioneta de Biafra. No Congo, o intento secesionista partirá de Katanga baixo a bandeira de Tshombé.

Os mercenarios que actuaran no Congo correron a Biafra acaron dos secesionistas, servindo ás Forzas Aéreas Sudafricanas —tras das cales se atopaba o BOSS, axencia da República Sudafricana (RSA) e principal colaborador da C.I.A. no continente negro—, mediante avións norteamericanos Hércules, o aprovisionamento de armas pra os rebeldes.

O DESPLOME DO IMPERIO PORTUGUES

Despois da derrota que o exército mercenario sufriu en Biafra, numerosas bandas acocháronse na RSA, agardando o intre en que co desplome do imperio

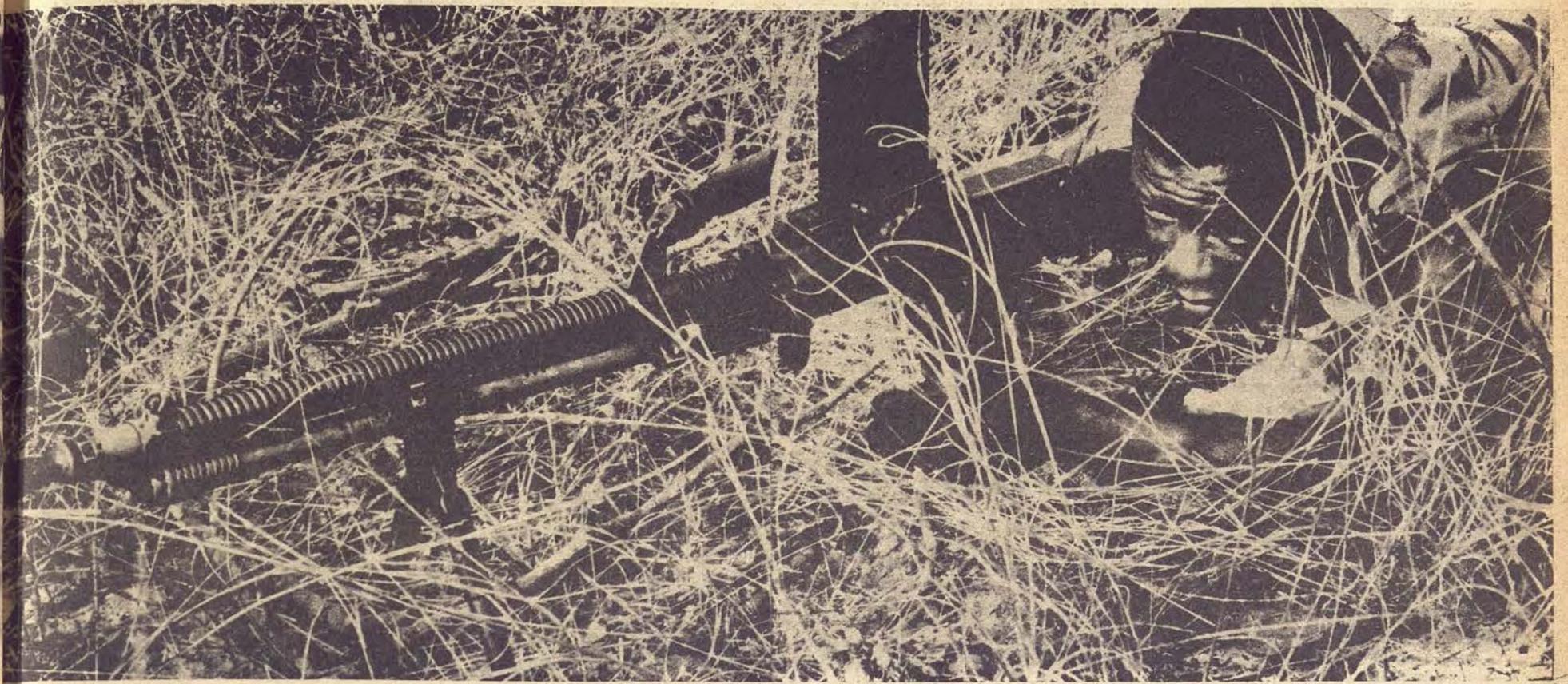
MERCENARIOS ENFRONTADOS AS "PUTAS DA GUERRA"

colonial portugués, se verían obrigados a intervir outravolta acaron dos intereses dos monopolios Rockefeller, Morgan, etc. A C.I.A. asignou millón e medio de dólares pra reclutar 300 mercenarios portugueses. Da operación encargábase o coronel Santos e Castro, ex-gobernador en 1961 da provincia angolana de Uije e, posteriormente, Xefe do Estado Maior do movemento de Holden Roberto, Frente Nacional de Liberación de Angola, FNLA.

Os mercenarios portugueses serían concentrados no Zaire, ó tempo que a Axencia norteamericana organizaba a chegada permanente de "voluntarios" de campamentos militares do UNITA, comandando por Jonas Savimbi, e do FNLA.

Un veterano do Vietnam, Larry Mitchell, reclutaba bandas mercenarias entre a emigración cubana en Washington e Bob Denard, dende Francia, ofrecería 20 homes durante 5 meses, cuns honorarios totalizados en 350 mil dólares, que haberían de ser pagar por adiantado, e que posteriormente se incrementaron hastra o medio millón de dólares.

Na Gran Bretaña, o reclutamento realizábase a traveso dun "Exército Voluntario Británico", no que se enrolaban militares "dispostos a morrer por Holden Roberto" e, sobre todo, polo diñeiro que, como declararía P. Daniels, dirixente do devandito "exército", a un semanario italiano, "dan os que teñen medios pra defender do comunismo ó mundo". Durante varias semáns aparecería nos xornais londinenses un anuncio no que se pedían "ex-militares pra ensinar o arte militar no estranxeiro" de

S AFRICA: "GUERRAS DA GUERRA"

mercenarios brancos capturados, interrogados pola guerrilla.

comprendidas entre os 25 e 45 anos. Entre as condicións do contrato incluíanse 150 libras de dietas e 150 semanais de vacacións pagas, con un mes de vacacións pagas, con xunto a claquera punto do contrato, incluído, despois de 6 meses de combate. Ao tempo, recibían como complementos 20 libras por cada tanque utilizado e 250 por cada soldado morto.

Brasil, o encargado do recrutamento non era outro ca que Steiner, "comandante" dos mercenarios biaíreños e ex-membro da "Hitlerjugend". Desde a partir deste recrutamento, en maio do 1975, unha columna organizada de mercenarios, equipada con armamento e material procedente dos Estados Unidos, da República Federal Alemana, francés, italiano e de Gran Bretaña, avantaba cara a Luanda, capital angolana, comandados polo xefe do UNITA, José Mário dos Santos, e outros do MPLA, púidose saber que o xeneral, presidente daquela do MPLA, integrado por 40 funcionarios da CIA-Pentá-

gono-Consello de Seguridade dos EE.UU., e que tradicionalmente dirixe guerras encubertas, intentos de asesinato e golpes de estado noutros países), abriu o peto da axuda ós movementos de Holden Roberto e de Savimbi, permitindo-lles a contratación de hasta 6 mil mercenarios.

DE BENIN AS COMORES

Un 16 de xaneiro, no 1977, un cuatrimotor DS-7 sin matrícula, aterriza ás sete da mañá sin autorización previa no aeroporto de Cotonou, capital do Estado de Benín, hasta 1975, Dahomei. Desembarcarán unha ceha de mercenarios que, despois de tomar o aeroporto, se dirixen o Pazo presidencial, onde a noite anterior se celebrará unha importante reunión do Consello Nacional da Revolución, encabezado polo presidente Mathieu Kérékou. Dende o edificio do Congreso dispararán os morteiros contra o Pazo presidencial, namentras outros grupos intentan tomar os ministerios do Interior e da Seguridade e Orientación Nacional.

Pero o golpe fracasou e víronse obrigados a fuxir despois de, como afirmara un dos propios mercenarios durante o asalto, poñer a proba a revolución socialista do país beninés.

Na fuxida, os "cans da guerra", que chegaran comendados por Bob Denard, abandonaron importantes documentos explicativos da operación anomeada "Langostino". O obxectivo fundamental era derrubar o réxime actual e substituír o grupo de Mathieu Kérékou por un "Frente de Liberación e Restauración de Dahomei".

Ainda non pasara ano e medio cando chegaron ás Illas Comores. Era en maio, na noite do 12 ó 13, en 1978. Comandaba a operación o coronel Said Moustafá Mohaju, nome falso, detrás do que se encubría Bob Denard, que tamén utilizara noutras ocasións os alias de "coronel Gilbert Bourgeand" e "coronel Maurin".

Dende a baía da Gran Comor, onde chegaran en barca, un grupo de 30 mercenarios —"asesores militares estranxeiros", según a denominación da CIA— dirixíronse ó pazo presidencial, onde deron morte ó presidente Ali Soilih. Entramentras, outro grupo de 20 "soldados da fortuna" tomaba o aeroporto, os cuarteles e a emisora de radio.

Nas Comores instalárase un réxime neocolonial pro-francés, e as "tropas" de Bob Denard serían substituídas en outono último por oficiais e suboficiais franceses que, na actualidade, controlan as Forzas Armadas comores. Según algunhas informacións, Bob Denard aínda seguiría dirixindo ó exército das Comores, anque fontes máis dignas de creto-

afirman que actualmente reside entre París —centro da representación diplomática comor— e Bordeaux, de onde partiu o barco que abordaba as costas malgaches.

DE GRAN BRETAÑA PRO CONO SUR

Actualmente en Gran Bretaña estase efectuando un amplo reclutamento de "cans da guerra" con vistas a apoiar ós réximes racistas do cono sul africano. Según a revista inglesa "Time Out", os mercenarios ingleses, reclutados na súa maioría entre ex-militares e ex-axentes da sección especial de Scotland Yard por compañías privadas que traballan en Londres, actúan en Rhodesia. A organización "Bath Ltd" distribue impresos prás solicitudes de quen queira enrolarse, e os aprobados chegarán a Rhodesia con pasaporte de turista ou de emigrado. O semanario norteamericano "Newsweek" apuntaba que o réxime de Ian Smith estaba apoiado por mercenarios procedentes dos EE.UU., de Gran Bretaña, República Federal Alemana, Portugal, República Sudafricana, Australia, Francia, Israel e Italia. Datos máis concretos recen aparecidos en Franciasinalan que Smith conta con 13 mil mercenarios, procedentes de Portugal, 2.800; EE.UU., 2.300; Francia, 1.800; RFA, 1.000; Israel, 800; e Australia, 300, e en menor proporción, de Gran Bretaña, Canadá, Chile e de New Zealand.

Son ex-axentes da policía portuguesa, expertos da "pacificación", do Ulster, contrarrevolucionarios cubanos e "profesionais" de Chile e Paraguai. Moitos deles

adequeriron xa experiencia en Vietnam, Corea ou o Congo. A Salisbury chegaron hai pouco ce ex-soldados da Lexión Estranxeira Francesa, e agárdase que se lles sumen varios centos máis.

A LOITA ANTIMERCENARISTA

Hai pouco máis dun mes, o presidente beninés declaraba a un equinoccio francés especializado en asuntos do "Terceiro Mundo" que todos os países "ameazados polas agresións do imperialismo e dos seus vasallos deben conxugar os seus esforzos pra lle dar fin, dunha vez por todas, a esta ameaza permanente contra dos réximes progresistas e revolucionarios".

Xa no ano 1968, en plena guerra de Biafra, o Comité especial da Organización prá Unidade Africana fixo un insistente chamamento a non permitir mercenarios no territorio dos seus Estados e propuxo coma unha das medidas a tomar o entregar de o mercenario o Goberno contra do que tivera delinquir.

Dez anos despois, na Conferencia Internacional pró Mercenarismo, celebrada en Cotonou pasado un ano do asalto frustrado a Benín, animouse os Estados a promulgar leis que penaran como delitos comúns o recrutamento, financiación, preparación e paso de mercenarios polos seus territorios.

Mentras tanto, os Gobernos europeos e norteamericano siguen facendo mutis ó respecto, facilitando, e dandolle pulo clandestinamente ó mesmo tempo, ós diferentes enrolamentos que en todo o mundo se están a facer de mercenarios.

MUXIA

Dereito e defensa dos palangreiros

XAN BARXA DE QUIROGA

"Masacato", "Sanga", "Stuka", "Gure-Amea I" "Gure-Ametza II" son os arrastreiros bascos que veñen esquilmar o peixe a Muxía. Na práctica van gobernados por patróns franceses que figuran polo xeral como técnicos asesores, cometendo un fraude que a autoridade non impide. Entramentras e acarón do problema dos palangreiros —que eu vivín directamente en Muxía e que coído haberá que estudialo dnde o punto de vista xurídico, sindical e político— tamén compre brar: Muxía non tén peiraos! ¡Muxía non tén dique de abrigo e tén que levar os barcos a Camariñas cando a mar está brava! ¡Muxía non tén gas-oil e os barcos teñen que repostar noutros lados! ¡Muxía non tén lonxa prá venda do peixe e hai que o levar á Coruña! ... E Muxía, por non ter, tampouco tén escola.

Xurídicamente o asunto é moi craro, pero coído que o que non o é e chegar a unha solución rápida e páctica. Os feitos son estes:

Máis ou menos a dezaseis millas NO, do cabo Vilau, e outras tantas ao N do cabo Touriñán existen tres penas no fondo do mar, ou seña, tres baixos a un fondo dunhas 350 brazas. Ista tres penas é o que se chama o canto, e é onde os muxiáns van facendo o criadeiro de peixe. E un traballo costoso e lento, xa que pra escomezarse o que se di a pescar, precísanse uns quince días.

A PESCA DO PALANGRE

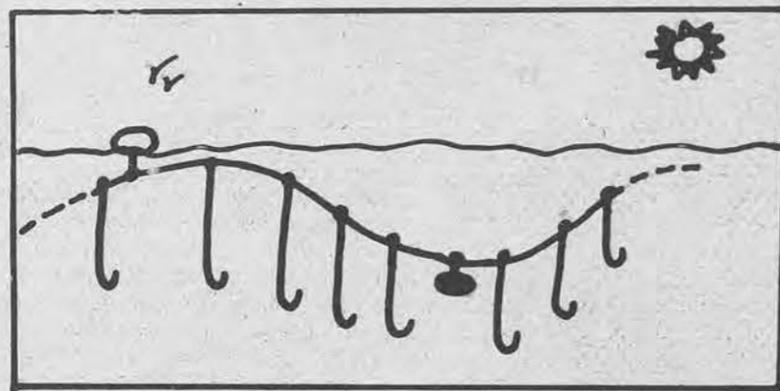
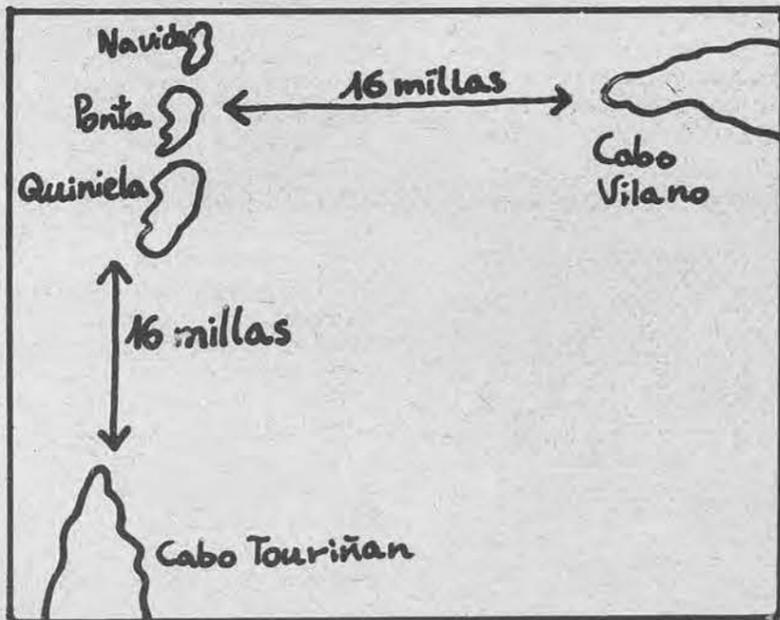
Os aparellos dos palangreiros están formados por cestas de tanza. Cada cesta leva 250 brazas de tanza grossa da que pendura cada metro e medio a tanza fina, que é a que leva o anzó. A unión da tanza fina coa grossa faise cun grillón que, como é xiratorio,

impide o enredamento das tanzas. Así, cada cesta leva 100 anzós. As cestas por barco son trinta. O aparello xa no mar, forma unha onda, xa que leva alternativamente frotadores, e pesos, escomezando e rematando cunha baliza. Coído que se entenderá millor nun pequeno dibuxo.

E importante ter en conta o que custa un aparello. Máis ou menos, nesta hora é así:

250 brazas de tanza grōsa, 1.400 pesetas; Tanza fina, 100; 100 anzós, 200; 100 grillóns, 800; 3 frotadores, 200; 4 horas de traballo especializado, 600. Total, 3.300 pesetas.

Ou seña que as trinta cestas dun barco son 99.000 pesetas, máis dúas balizas grandes a 4.000 pesetas e dúas pequenas a 600 pesetas, o que dá un total de 108.200 pesetas de aparellos e traballo pra os preparar. Dispois vén a carniza: Unha hora pra lañar xarda, 400 pesetas; 3 caixas dobres de sardiña, 1.500

A Navidade. A ponte e a quiniela. Son tres baixos.

A pesca de palangre faise con aparellos que levan anzos pendurados dunha tanza fina que vai anida á grossa cun grillete. Cada tanza grōsa leva 100 anzos mais flotador e peso, como se olla no gráfico. Cada barco trinta cestas de tanza grossa aparelhada.

pesetas; 50 kg. de xarda, 2.500. Ou seña que o aparello preparado pra pesca sal arredor de 112.600 pesetas por barco. Desto vese que a saída dun barco custa o dito máis gas-oil pra 60 km. (ida e volta) e máis o traballo de 8 mariñeiros. Pois vén inda que multiplicando por 27 barcos da frota muxián, os números suben moito por día; non podemos esquecer que non chega, xa que aínda teremos que ter en conta coma é a maneira de facer o traballo.

ando vén malo o mar, limpa o canto e hastra que non se pode sair cos barcos non escomeza a preparación do canto. O primeiro día, ao pesare os barcos sobor do canto e botar o aparello, cáseque non se pesca ren. Cada barco pode colfer unha caixiña de merluza e ollomol. O resto do peixe que picou bótase outra vez sobor do canto, onde cai parte da carniza e onde se bota taména que ven nos anzós os palangreiros pescan soamente merluza e máis ollomol. Así con esa carniza fresca sobor do canto vai vindo máis peixe pra il e o segundo día péscase xa un pouquecho máis. Comenza a se pescar ben máis ou menos aos quince días de mar. Coído que, aínda que entramentras se vai pescando, os números de gastos xa fuxen ao alto.

OS FEITOS: VEÑEN OS BASCOS E...

Cando os bous vascos se enteran polos chivatos (as radios) e pola venda da lonxa que os muxiáns xa pescan, veñen cos bous riba do canto e aló vai todo. Isto é así porque eles veñen ao arrastre, é dicir, con redes fortes dotadas de grandes bolos que lles permiten subir polas pedras. Con iste aparello destrozan todo o fondo do mar, e o que e pior, todo o traballo feito no canto. Estes bous son barcos de 1.200 cabalos de forza, en tanto que os muxiáns son de 300, polo que neste último ataque tiveron que fuxir pra evitar que os bous os afundiran ao abordaxe; e alí queda o aparello, o traballo e o peixe nas mans dos arrastreiros vascos.

A vista dos feitos, o problema xurídico e moi craro. Aínda que non exista unha concesión administrativa pra o canto, os muxiáns teñen sen dúbida a posesión por tempo inmemorial do viveiro, feito ademais, co seu traballo, o que dá lugar a una acción posesoria ou cando menos a unha reclamación de danos e perxuícios. Doutra tamén é crara a acción penal polos danos causados. Pero por desgracia a xusticia é lenta e cara, e entramentras, un pobo

morre de fame, xa que sair ao mar é samente prepararilles o roubo aos arrastreiros.

A ORGANIZACION POLITICA E SINDICAL

Dende o punto de vista sindical, as cosas non son millores. En Muxía, non entraron aínda os sindicatos, e de momento coído que é moi difícil que entren polo menos co pe dereito. De momento, os patróns pōñense contra deles e os mariñeiros non se preocupan moito do asunto. Verdadeiramente, pra todos, incluídos sindicatos, haberá que mentalizarse inda moito sobor de realidades coma ista. A pesca palangreira muxián é a pesca de todo un pobo. Oito mariñeiros de vintaset e barcos que representa trescentas familias. O patrón muxián é patrón-armador, o que quere dicir que sai ao mar e traballa coma un mariñeiro máis, e isto en canto a calidade, xa que fai calqueira faena. Pero inda por riba, fai as propeas suas, polo que en cantidade traballa inda máis. A pesca faina en común a flota, e logo ven o reparto por igual, a consecuencia da venda do peixe. Naturalmente que existen moitos máis problemas, pero o fundamental é este senso cooperativista do traballo e das ganancias. Partindo desta base é coma os sindicatos teñen que plantexarse o asunto. Hoxe por hoxe non hai sindicatos, e así non hai forza, nin pra facer unha protesta. A mostra está a vista. Toda a flota marcha pra Coruña, alí os coches da policía cêrcanos, e controlan todoos os seus movementos, en tanto que os ladróns venden tranquilamente o produto da sua rapiña.

Desde o punto de vista político, e sin ningún representante no Parlamento A mostra témola xa; o director xeral de Pesca, disque prometeu un barco da Mariña vixilando mentras faenaran os muxiáns e durante un certo tempo. ¿E dempois qué? ¿e os danos feitos qué? ¿e o traballo perdido, qué? ¿e os embrgos trabados por falla de pago de prazos de barcos, motores, e emprastos pra outras cousas que? e logo cando deixe de ir o barco da mariña que?

O que se precisa políticamente é sobor de todo unha representación galega, e pra o meu ver, unha representación galega endexamáis será a de deputados dun partido estatal, porque non se fará o que queiran os deputados galegos senón o que ao partido en xeral lle interese. Coído que ésta é unha boa esperanza. Prá pesca, prá defensa contra da instalación arbitraria das industrias, prá defensa contra espropiaación inxustas, pra solventar os problemas do agro, precisamos partidos galegos.

CONCURRO PRA NENOS

O 17 de maio de cada ano, na nosa nación galega, e o "Día das Letras Galegas", día adicado pola Academia Galega a diversos escritores galegos, (escritores no noso idioma) e as agrupacións culturais, cidadanas e políticas adican un día de loita, de chamada de atención aos galegos sobor da situación de asoballo que

pademos na nosa lingua e a nosa cultura.

Queremos que maxinedes o que sería este día nunha Galicia ceibe, onde o noso idioma e cultura serían oficiais, concidos de todos e nunca mais aldraxados. Pensade, maxinade e escribidenos contando o que faríades.

¡HABERA PREMIOS!

PAISES CATALANÉS

Tarradellas quere recuncar

EMILIO VEIGA

Cando lean esta crónica, Barcelona terá con seguridade un alcalde de esquerdas. Pero non lles vou falar agora de probabilidades e tantos por cento dos partidos nestas municipais, esto analizarémolo na próxima-semán, cando teñamos diante os resultados.

Esta semán A Nosa Terra vai adiantar como primicia, antes que se publique aquí en Catalunya siquera, unha noticia que ha dar que falar. Tarradellas esta cavilando o xeito de se presentar a reelección da presidencia da Generalitat. Si, esto é contradictorio coas propias declaracións do Presidente, recollidas hai meses nestas mesmas páxinas, pero as novas circunstancias farían trocar a Tarradellas de opinión.

El, nestes intres, contaría co apoio de UCD nas suas aspiracións, pero como bon político que é sabe que eso non abonda, e ademais, que non é elegante, así que está a cavilar as posibilidades que se lle plantexan.

OU CON PUJOL OU CON REVENTÓS

Nunha primeira ollada ao panorama político ten dúas posibilidades. A primeira sería convencer a Pujol, con aquel conto que xa lle deu bon resultado outra vez "eu xa vou vello, nestes intres non hai ninguén con consenso, afás de min, pra ser o presidente de todos, e ti, cando eu morra ou me retire, apuntas como home claro pra presidencia". Pujol xa creu o conto outra vegada, ¿por que non agora? Somentemente hai un problema, esto implicaría pactar

con UCD xa que Tarradellas non pode deixala na estacada, e hoxe non é doado o entendemento UCD-CDC, asegúnanse recentes declaracións de Josep María Gulléll, dirixente da Convergencia Democrática, nas que asegura que aquí, en Catalunya, non haberá nunca pacto entre UCD e CDC. Xa veremos que inventa o honorable pra facerlles trocar de opinión, que neso anda.

A outra posibilidade de Tarradellas é apoiarse no PSC-PSOE e neste senso, derradeiramente diversos dirixentes deste partido manifestan o ben que se levan agora co Presidente. E nós mesmos somos testemuña dos piropos que o "honorable" lle botou ao alcaldable socialista Narcís Serra na última roda informativa que mantivo connosco. Vostede estará pensando quenon hai abondo con esto pra asegurar que o PSC apoiaría a Tarradellas. Certo. Pro hai máis. Asegúnanos unha fonte moi de fiar, Joan Reventós, primeiro secretario do PSC, manifestou recentemente en Madrid "off the record" que si Tarradellas volta ser presidente seraió cos socialistas.

En fin, con quen non se sabe, pro podemos asegurar que se presentará á reelección. O tempo e as novas condicións políticas darannos resposta. Agardamos. Non temos presa.

ESPAÑA

"Atado e ben atado"

MARIA ALONSO

A votación de investidura do presidente Suárez no Congreso dos Diputados non foi precisamente unha apoteosis. A intransigente actitude d'ex-ministro Lavilla, hoxe presidente da Cámara, cunha interpretación do reglamento que negaba toda viabilidade ao debate, foi unha mostra do que pode constituir no futuro inmediato a actividade política no Congreso. Toda a oposición parlamentaria recibiu con mostras de desagrado o inicio do discurso de Suárez que foi, por outra banda, unha repetida enumeración de temas e problemas que están ben lonxe de atopar resposta.

Si Alvarez Miranda, foi un presidente do Congreso pouco hábil no cargo, nada respetuoso coas minorías, desatento e nervioso, que dominaba con dificultade a situación, seu sucesor vai facer posible ter saudade de tempos pasados. A Unión de Centro Democrático atopou en Landelino Lavilla un home perfectamente adecuado ao servizo que presta: Legalista, parcial, obedecerá con precisión milimétrica as consignas que reciba do seu inmediato superior no partido, e decir, do presidente do Goberno. Foi nembargantes tan nefasta a súa actuación preparatoria do pleno de investi-

Landelino Lavilla e os métodos dereitistas do Goberno.

dura que inclinou desfavorablemente algúns votos indecisos. Afás do Partido Socialista de Andalucía que mantivo unha actitude favorable ao debate do programa pro ao mesmo tempo de incondicional apoio a Suárez, grupos como o catalán Convergencia e Unió, que nalgún tempo pensaron votar a favor, resolveron abstenerse e deuse tamén o caso dos nacionalistas bascos, grupo PNV, que pasou da abstención ao voto negativo.

Por outra banda, a presidencia de Lavilla dificultará formalmente calquer manobra de consenso. Inflesible na disciplina

imposta polo seu partido, semella pouco probable que se produzan na súa actuación buracos pra a proximidade e a negociación con outros grupos.

En resumo, a presidencia de Landelino Lavilla convírtese nun síntoma máis do absoluto plegamento cara a posición reaccionaria ocorrido en Unión de Centro Democrático. O que aconteceu na sesión de investidura pode semellar unha anécdota mínima: interpretando no propio beneficio o reglamento, UCD conseguiu que o discurso de Suárez non fora debatido por outros grupos.

EUSKADI

O ESTATUTO BASCO (e 3)

PROIECTOS ANTI-CONSTITUCIONAIS

MAIALDE

Dalgún xeito, a loita pola amnistía e encol do Estatuto centra a vida política de Euskadi pra os anos vindeiros. Calqueira dos dous proxectos actuais, o de Herri Batasuna e o da Asamblea de Parlamentarios Bascos é superior ao Estatuto concedido pola República, xa encetada a guerra.

A diferenza fundamental de entrambos proxectos xira arredor da viabilidade do Estatuto. Tal como declarou Ortxi, "o estatuto é anticonstitucional, e polo tanto, non o imos presentar a comisión constitucional, e por suposto, o Goberno de Madrid non o vai ter en conta". Pra os parlamentarios bascos, o seu anteproxecto é o único posible na actualidade.

Existen, nembargantes, diferenzas importantes entre algúns artigos dos dous estatutos. O orde público é un deles. A asamblea de Parlamentarios, seguindo a mesma formula do Estatuto de 1936, considera que debe existir unha policía autónoma basca dependente das Institucións do País Basco, se ben o Estado pode intervir a petición do "Goberno Basco" ou previa aprobación polos dous tercios da

Xunta de Seguridade, Xunta esta formada por igual número de representantes do Estado e do País Basco. Pra Herri Batasuna, tal disposición é un engado e pensa que é facer demagogia, xa que se enfrenta co artículo 149 da Constitución española, onde di "que a competencia do orde público será exclusiva do Estado". No estatuto de Herri Batasuna, pola súa banda, declárase competencia do poder executivo "asumir o control das Forzas Armadas sitas en Euskadi".

EUSKERA COMO OBRIGA

Dous artigos do estatuto de Herri Batasuna abriron unha certa polémica e duras críticas pola banda de Euskadiko Eskerra, fundamentalmente. O primeiro deles é a división que se fai no Estatuto entre emigrantes

e "nacionais". Os emigrantes, de non manifestaren a súa condición de tales por razóns de traballo e non solicitar a nacionalidade espresamente carecerían de dereitos políticos. Esta división entronca, asegúnanse críticas de Josua Zaguaba, de EMK, na máis moira tradición aranista, e supón un retroceso a posturas que nin o PNV se astreve actualmente a defender.

Un derradeiro aspecto particularmente criticado foi o tratamento dado ao eskera nas bases pra o Estatuto presentadas por Herri Batasuna. No segundo apartado, "dereitos e deberes dos bascos", figura entre estes últimos o coñecemento do eskera falado e escrito, sin mencionar os medios pra que a maioría dos bascos poidan depredelo e pra que a maioría dos basco-parlantes se alfabeticen. Sin mentar tampouco a vontade de "hoación, dato este a...

...nun país onde... do 30 por ceñ... obación coñece o euskera, e de dende Sabino Arana... e arraigoñou unha tradición racista e enfrentamento cos emigrantes, que serían os máis afectados nestes dous puntos.

Reventós e o PSC apoiaran á Tarradellas na súa carreira cara á Generalitat.

TALLERES NOS

MECANICA DO AUTOMOVIL
MOLINO 47 / VERDUN
BARCELONA

X BOUTIQUE

Vento

PONT SOPO

PERIA. 4

ACCIDENTE NUCLEAR EN U.S.A.

O "imposible" xa pasou

J.J. NAVARRO-LLATZER MOIX

Era un accidente "imposible". Os partidarios das centrais nucleares falaban "dunha posibilidade moi rara", de "unha vez cada mil anos", pero o accidente produxose. Cáseque un millón de persoas poden ficar sin vida ou contaminadas e importantes extensións de terreo pódense converter nun inferno radiactivo se os técnicos que traballan pra deter a avería que se orixinou a semán pasada na central atómica de Harrisburg (Pennsylvania-USA) non conseguen o seu propósito.

O feito non é samente unha grande desgracia pra os habitantes do lugar. Tampouco é só o accidente atómico máis grande ha historia (ou, polo menos, o que pode danar máis xente), é, tamén, a demostración máis evidente do perigo que hai na utilización da enerxía atómica, cando aínda non existe unha tecnoloxía que a faga segura ao mesmo tempo que rentable. E, por riba de todo, algo que podía pasar, que xa pasou, e que pode repetirse quizaves axiña e quizaves moi perto, poisque no Estado español funcionan tres centrais atómicas e hai moitas máis en proxecto, unha delas en Galicia.

O GOBERNO TEN SEMPRE RAZON

A cidade de Harrisburg era a mostra típica da localidade norteamericana media. Nin grande nin pequena, non moi rico pero tampouco probe, e o centro dunha bisbarra gandeira do Estado de Pennsylvania, arrodeada polo río Susquehanna. Os seus habitantes son, na meirande parte, brancos, protestantes, de clase media e americanos de "pro".

A pesares do devandito as cousas non ían ben en Harrisburg no remate dos anos cincuenta. A gandeiría xa non era un negocio con pulo e a cidade perdía azos. Entón produxose o "milagre". Ao pé do río, nunha illa cativa de tres millas de lonxitude, denominada precisamente "a illa das tres millas" encentouse a construción dunha central nuclear. Era a enerxía do futuro e foi, asemade, un río de ouro pra Harrisburg. A central significou traballo pra moitos, enerxía cáseque gratuita por mor da proximidade da planta atómica e

o establecemento de moitas industrias na zona. De ser unha cidade morna, Harrisburg conviñuse nunha cidade con pulo. Certo que algúns habitantes non gostaban das antiestéticas torres de refrixeración da central e outros coidaban que o átomo era un brinquedo do inferno. Pero a maioría vivía tranquila: o Goberno decía que un accidente era imposible e nas cidades norteamericanas como Harrisburg o Goberno ten case sempre razón.

Restaba ese "case" porque o accidente "imposible" produxose. Foi o pasado mércores, 28 de marzo, ás catro da madrugada. Os sistemas de refrixeración do reactor principal da planta atómica, que funcionan facendo fluir unha corrente constante de auga fría polas paredes do reactor nuclear pra mantelo nunha temperatura controlada, tiveron un fallo. Unha pequena nube de vapor radiactivo saiu pra atmósfera.

Xa era algo moi grave, pero a compañía propietaria da central nuclear calou hastra o día seguinte. Na realidade era unha avería sen importancia e samente oito empregados ficaron expostos ás radiacións. O peor aínda non chegara.

Houbo outras dúas fugas radioactivas xoves e venres. Dixose que eran "deliberadas" para expulsar gases e disminuir a temperatura do reactor" pero o mesmo venres descubriase a causa da avería. Había unha burbulla de hidróxeno dentro do núcleo do reactor atómico, onde hai 36.000 barras de uranio enriquecido en estado de "reacción controlada" pra producir enerxía. Este uranio está protexido por tubos de aceiro e caunio e por un groso revestimento de hormigón armado. A alarma xa se tiña espallado en Harrisburg e nas localidades veciñas, nun radio de 8 a 15 kilómetros, que é hastra onde chegan as primeiras nubes radioactivas (alcance moi teórico xa que, axudadas polo vento, algunhas partículas desas nubes chegaron a 320 kilómetros de localidade de Pennsylvania).

Ordenouse a saída de todas as mulleres embarazadas e nenos cativos —máis propensos a sufriren graves danos a conta da radioactividade— e o Goberno dos USA artellou un plan de

evacuación que podería contar con dúas fases; a primeira afectaría aos 60.000 habitantes de Harrisburg, e a segunda, no caso de se producir un accidente máis grave, implicaría despachar inmediatamente un millón de persoas que se asentan nun área de 5.000 kilómetros cadrados.

Polo de agora o perigo real é máis forte que o medo. Unha proba do que decimos é o abraiante despreague que fixeron todas as institucións técnicas e científicas dos Estados Unidos pra solucionar a avería e outra proba é o viaxe solpresa que o mesmo presidente Carter (inxeniero nuclear denantes de ser político) fixo este domingo a Harrisburg. Mentras a poboación mantívose nunha calma notable.

DUAS OPERACIONES CON RISCOS

Pero o perigo é moi grande. Agora mesmo técnicos nucleares que viñeron de toda norteamérica tentan solucionar unha avería que non estaba prevista. Os seus obxetivos son dous: apagar o reactor atómico ou tirar a burbulla de hidróxeno que ten dentro del. Ambasduas operacións teñen riscos enormes.

No primeiro caso (apagar o reactor), trátase dunha operación lenta e dificultosa porque o sistema de refrixeración está estragado. Pode acentecer que o uranio do núcleo do reactor entre en fusión, perfores o revestimento do metal e hormigón e despida radiacións atómicas de grandísima intensidade. Estoquería decir que a radioactividade afectaría a persoas, animais, plantas, ar, terra e auga nun radio de 50 kilómetros. Harrisburg e a súa bisbarra convertiríanse nun territorio pastasma.

A outra posibilidade é aínda máis terrible. Podería pasar que a burbulla de hidróxeno e outros gases que hai no reactor veña sere tirada deste ou, simplemente, disolta. Pero si sal prá atmósfera moi axiña ou en condicións desfavorables, o seu

efecto, ao misturarse co osíxeno, pode dar o mesmo cunha bomba de hidróxeno. Os efectos (en forma de "choiva radioactiva" como a de Hiroshima) sentiríanse en 500 kilómetros. Por esto considerouse a posibilidade de evacuar un millón de persoas.

No intre de escribir este artigo, a situación segue igual pero o accidente de Harrisburg, o "imposible" accidente nunha central nuclear, xa sucedu e, ao marxe das consecuencias millores ou peores que teña, ha marcar, con seguridade, un fito na historia da confrontación entre os defensores do medio ambiente e os grupos de presión partidarios dun progreso técnico incontrolable.

UNHA HISTORIA DE ESPIAS

RAUL FREIRE

Os espías actuais en Europa xurden da realidade mesma da vida social, política e militar, desmentindo o tópic tradicional do axente secreto sórdico e nihilista ou o tipo esuberante, cinematográfico que representa James Bond.

A presenza, de Ursel Lorenzen explicando diante das cámaras da TV da República Democrática Alemana os motivos políticos e humanos da súa fuxida ao Este (cando eiquí de sempre os medios de comunicación nos teñen afeitados a que as fuxidas tenan un único senso: de Este a Oeste), explicando as características da OTAN, os plans dos seus dirixentes, bota por terra non sómentes os enfoques da propaganda ideolóxica imperialista, senón tamén as burdas explicacións do espionaxe das secretarías e o esquema artellado pra "evitalas".

A guerra de espías e os golpes mutuos non é, por suposto, algo novo, é o espionaxe en Alemania, pola posición que ocupa en Europa como núcleo fronterizo" entre os dous Bloques, xa dende os tempos da "guerra fría" tivo especial virulencia e importancia que non minguou hoxe coa "coesistencia pacífica".

En xaneiro pasado, un teniente coronel da RDA, Werner Stiller, da Seguridade do Estado, pasouse aos servicios occidentais, levando consigo ao desertar unha ampla documentación secreta que serviu pra golpear eficazmente á rede dos servicios secretos dos países socialistas, e facilitando, ademais, a identificación do xefe do servico de seguridade da RDA, Markus Wolf.

Agora, nos meses de febreiro e marzo, a campaña dérona un amplo fado de secretarías alemanas destacadas como funcionarias da OTAN ou ao servico de deputados da Democracia cristiana alemana (CDU). Algunhas, coma Ingrid Garbe, que traballaba no departamento político da embaixada da República Federal diante da OTAN, ou Ursula Hoefs, que o facía na sede central da CDU en Bonn, foron detidas, pero outras, coma Inge Goliath, secretaria do deputado da CDU Werner Marx, ou Christel Broszey, secretaria do deputado Kurt Biedenkopf, fuxiron a RDA con información moi valiosa.

As explicacións oficiais sobre o particular cinguíronse a que estas mulleres, de idade media, foron "namoradas" por axentes do Este especializados, polo cal, no colmo do ridículo machista, as autoridades de Bonn publicaron miles de pasquines (semellantes aos que o Estado policiaco alemán edita sobre o terrorismo) alertando sobre os perigos do "amor" (lugares de vacación, pubs, etc. etc.).

Pero o caso que pode ser exemplar de toda a historia é o xa mencionado de Ursel Lorenzen, funcionaria do cuartel xeral da OTAN en Bruselas, baixo as ordes de Terence Moran, director británico do Departamento de Operacións do Consello da OTAN. Ursel Lorenzen, con firmeza e precisión denunciou diante da TV da RDA os plans agresivos da OTAN, afirmando que as súas conviccións humanistas lle impedían traballar pra unha estrutura imperialista disposta a atacar con armas nucleares aos países socialistas. "Eu sei —dixo— porque o teño visto cos meus ollos, que non se leva adiante unha soa manobra militar sin que no seu planeamento se xogue coa posibilidade de atacar con bombas atómicas aos países socialistas". Denunciou, asimesmo, a postura anticomunista visceral de moitos dos altos xefes da OTAN (inda que reconecendo que tamén os había preocupados polas características da estrutura militar da Alianza Atlántica) que, ademais, viñan impondo o seu criterio, sobranceando, niste senso, a postura do secretario xeral Josef Luns, ao que definiu como "un nazi" axitador a favor da agresión. Luns, democristiano holandés, estivo a piques de se ver investigado no seu pasado de membro de organizacións fascistas e de colaborador cos nazis. Unha votación do Parlamento holandés librouno da investigación.

Ursel Lorenzen clarexa perfectamente a dinámica da pugna entre os dous Bloques e o carácter de agresor e defensivo que cada un deles tén, matizando cales son realmente os motivos de algúns espías actuais ao actuar dende os seus postos e que, ao millor, é certamente o amor, pro o amor a Humanidade.

FAGA UN
PEQUENO
ANUNCIO NUN
SEMANARIO
AMIGO

A NOSA TERRA

DA ARTE E DOS XEITOS

Por FELIPE SENEN

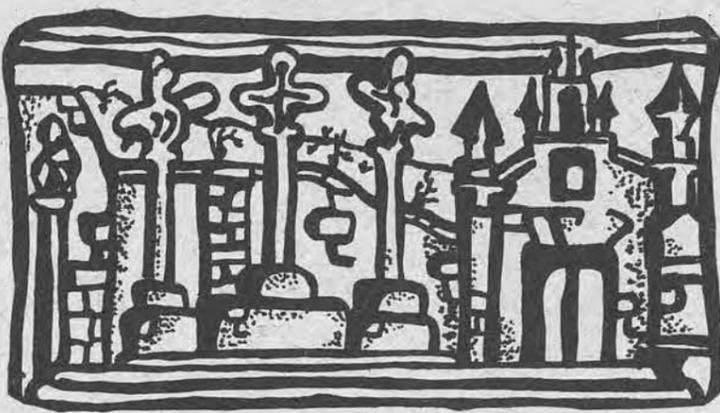
BEADE: O CALVARIO ESQUENCIDO

Non é que abonden moito os calvarios de pedra en Galicia; noustante, aínda se deixan ver esquencidos e a piques de se esmorear, como si mesmamente fora algo que xa non vai conosco, arrodando o adro dunha ermida ou dun camposanto, rubindo polos outeiros, cristianizando vellos lugares habitados polos "romanos" ou polos "mouros", centros de romería e peregrinación como o Tegra, a Virxe da Roca, a Picaraña, cumios nos que se venera algunha imaxe milagreira, dende os que se outean os longos horizontes de Galicia e se comprende que non chegan un milleiro de vidas pra conocer ben a nosa terra. Tamén pola Ría de Arousa a unha e outra banda alongan os seus varais os cruceiros algún sinxelo calvario que nos convida a cavilar nas traxedias do mar e cecais no lexendario camiño polo que os devanceiros decían que entrara a embarcación que trouxo o corpo do Apóstol. Cos calvarios póníanse fin ás catorce estacións dun viacrucis figurado por cruceiros de pedra, algo some-

llante á Bretaña francesa e ao mesmo Portugal Miñoto. Como sempre, Castelao fálanos dos historiados calvarios bretóns, propios dos fisterres atlánticos, e contraponos cos nosos, ante os que destaca o de Bueu, que hoxedía, non sei por qué causas, aparece fora do seu primeiro lugar de orixe; as cruces dos ladróns foron parar á finca de Massó... ique cousas!, e a cruz co cristo está no cemiterio. Estou ben seguro que calisquer día o conxunto do calvario terase que erguer no seu primitivo sitio pra que tan xiquer todos podamos disfrutar dil.

Outro é o calvario de Beade, colocado antre os millores acios do Ribeiro, reverenciado polos socalcos que baixan mainiñamente e van devalando da fisonomía e color durante os meses do ano: verdes polo vrau, teixos no outono e espídeos e retortos nas suas vides polo inverno, acompañados polos cheiros de mimosa na primavera e pola esfarna no mes de Santiago que co seu arrecendo vai afogando os camiños que levan cara á Pena Corneira.

Alí, nun outeiro, está como un galo mañanceiro a señorial eirexa de Beade, que coma

moitas outras do Ribeiro, estivo baixo a administración dos Templarios, encomenda misteriosa e ben afeita ao negocio do tráfego do viño; dempois pertenceu a orde de S. Xoan de Xerusalem, de Rodas e de Malta. Quintas coas suas adegas, boas e rexas casas dibuxan unha aldea traballadora do Ribeiro do Avía; nista eirexa quedan as milliores probas do decorrer da arte:

Románico, Renacemento, Barroco e a decadencia e dependencia dos nosos días. Baixo das arquitecturas folgan os sartegos de moitos señores ribeirais: "Naquela eirexa están enterrados cos seus mantos brancos e coas esporas de ouro os cabaleiros de

moitas distas terras...", así decíalle a don Ramón Otero Pedraio os seus abós cando cadra o paso por aquela bisbarra.

Nas mesmas abas asucalcadas e perto da eirexa está o moimental calvario, esquencido, deixándose vir abaixo de vagar, sin unha man xenerosa que o repare, sin unha voz que o defenda e lle dea o creto que merez.

O apoxeo de Beade sempre foi conocido, coa Desamortización arruinase a eirexa e as suas propiedades, mais pouco denantes, a cabalo dos séculos XVIII e XIX, é cando dá o seu canto de cisne coa construción do escaño de pedra e o montaxe do

calvario. As tres cruces, Dimas e Xestas o bo e o ma ladrón, un mira pro Cristo, o outro dalle as costas e ponlle o cú, as cruces son de tau e nelas están atados con sogas os condenados ladróns, o Cristo aparez no meio crucificado, posiblemente nun cruceiro refeito, namentras que nun curruncho e sobre dun varal esta tamén a Piedade, soía e deteriorada, non pode ser allea á escea. O altar é de pedra e na veira está unha cativa ermida que serviría pra completar e darlle máis realce ás funcións relixiosas da Semá Santa, cando se representaba coma nun teatro todos os pasos da morte de Cristo; a natureza era o gran escaño de fondo, o Ribeiro celebraba así a liturxia diste tempo primaveiral. A restrá dos catorce cruceiros levan cara á eirexa principal, un pra cada sua estación. Polo fondo do val, antre as vides e os sucultos corren os rúeiros, de cando en ve ollanse os alciprestes e o loureiro, símbolos da grandeza económica do Beade que hoxe está destellado, derrubado, aínda que latexando e agardando que as sachas, os culeiros e os molídos volvan a un traballo que quede pra sempre no Beade do Ribeiro, labrego e viñateiro.

andando a terra

Por M. HORTAS VILANOVA

HISTORIAS DE BOTICARIOS

Moi perto da miña tribu natal, nun lugar cuio nome non vén agora ó caso, hai moitos anos —cando este barbas brancas era neno— había un boticario moi pintoresco. Cando este servidor o coñeceu, o tal boticario andaría polos sesenta anos máis ou menos. Entre as particularidades deste señor boticario, a máis notable era que pasaba o inverno na cama. Tiña a cama na rebotica. Polo mes de Outono iba as feiras e festas do San Froilán. Así que remataban, cara o quince de Outono, que é aprosimadamente cando se facía a capa dos capós, o señor boticario metíase no leito, a invernar como él decía. E non se erguía deica a víspera de San

Xosé, que é, polo visto, cando se casan os paxaros. E erguíase pra honrar a mesa dun seu irmau, que se chamaba Xosé e que celebraba o día o seu santo con tódalas liturxias que viñan ó caso, que eran moitas e moi variadas elas.

Lembro os longos días do inverno na pequena vila onde o boticario de que falo tiña oficina de botica aberta. A súa botica estaba moi perto da vía do tren. Aqueles três con máquinas de carbón da posguerra que andaban con dous días de retraso cando iban ben. Dende Monforte de Lemos á Cruña había un esprés que chegaba case ás horas. Os que guiaban a locomotora eran dous persoaxes moi famosos: o maquinista Alcántara, que por certo era o abó de Fernando Ramos, antigo radiofonista e oxe redactor de "Faro de Vigo" e

Cañaminas, que era o fogoneiro. Pois como iba decindo teño sentido pasar moitos três, dende a rebotica onde este singular persoaxe tiña o seu leito. Unha cama de madeira enorme, case tan grande como a Terra Chá. Os amigos do boticario, pola tardiña, ibanlle facer tertulia. Servidor estaba na escola naquela vila e vivía na casa dun curmau do meu pai, que era o veterinario da localidade. E o tal veterinario, xuntamente co crego, co médico e co mestre eran conturlios habituás do boticario. O sair as cinco da tarde da escola, xa o mestre me levaba prá botica. Alí recollíame o curmau de meu pai, co que voltaba pra casa. Mentras aqueles señores tan sesudos e todos de dereitas falaban de que os alemás iban ganar a Segunda Guerra Mundial, este servidor, que era noviño e inocente

entretíase, lendo a propaganda das meiciñas e demais manxurradas. Naquela tertulia eran moilidas as crónicas de guerra que escribía en "El Ideal Gallego", da Cruña un señor que firmaba VVV. Outra fonte de información deste ilustre senado era a revista "Mundo" que, si non lembro mal, era xermanófila.

Nos primeiros días da Primavera o boticario de que falo daba, cos seus amigos, pequenos paseos pola pequena vila. Iba ó café e xogaba, moi ben según teño sentido contar, ó dominó. A mín impresioabame moito a súa brancura, semellante a dun papel de fumar. Despois, pouco a pouco, a súa pel íbase pondo moura. Dun inouro cetrino, cecáis tirando a marelo. Despois de case medio ano seguido de

cama, teño meditado como atoparía o mundo, o boticario de marras cando se erguía. E tamén me teño interrogado a razón daquela teima que lle obrigaba a tan longa vagancia no leito. O tal señor tiña sonda de

moi raro. Casouse dúas veces e con dúas irmás. Non tivo fillos de ningún dos matrimonios. As dúas irmás eran moi semellantes. Eran nativas de Curtis ou dun lugar de perto a Curtis. Da primeira boticaria consorte lembro as pastillas de goma e os paus de regaliz con que me agasallaba. E pouco máis. Somentes que as dúas señoras vestían de loito.

Coidamos que o tema é moi intrasante. Algún día haberá que voltar sobre él.

oidioma

MARIA PILAR GARCIA NEGRO

OS DIAS DA SEMANA

Imonos fixar hoxe nunha das parcelas do noso vocabulario que máis sofriu os efectos da españolización. Son os nomes dos días da semana, que na lingua oral foron substituídos na inmensa maioría dos galego-falantes polos correspondentes nomes españois. Escoltarmos "vou o jueves a Lugo", "virá o viernes" ou "chamou o miércoles pasado" non é nada estraño en galego-falantes espontáneos; é, polo contrario, o máis usual. Así e todo, os nomes auténticos aínda están vivos en zonas discontinuas do noso país e en moitos falantes de idade. A

fórmula das "feiras" pra contar os días da semá é un dos rasgos lingüísticos que máis singularizan o noso idioma frente a outros romances e, certamente, é un rasgo innovador que destaca frente a outros moitos conservadores da nosa lingua, é dicir, que a asemellan máis ao latín.

Nesta incorporación das "feiras" á lingua como fórmula para nomear os días da semana, habemos ver tamén a influencia eclesiástica que se sobrepon, no noso idioma, ás denominacións "paganas", derivadas dos nomes dos deuses romanos e que pasaron ás linguas románicas, a escepción do galego-portugués, que resolveu esta formación de

maneira orixinal. Segundo este sistema, despois de DOMINGO (considera a feira maior da semana, a primeira) ven a SEGUNDA FEIRA, a TERCEIRA ou TERZA, a CUARTA FEIRA, a QUINTA FEIRA, a SESTA FEIRA e o SABADO.

As outras, as denominacións "paganas" dos días, baseadas nos nomes dos astros/deuses (o día da Lua, o de Marte, o de Mercurio, o de Xúpiter e o de Venus) son: LUNS, MARTES, MERCRES, XOVES e VENRES. "Sábado" e "domingo" permanecen igual nos dous sistemas. Debemos evitar o uso de híbridos tipo "mércoles" ou "vernes", que non son máis que

a mesturado nome español e do nome noso. LUNS ten, nas zonas central e oriental do territorio nacional, a forma LUS, perfectamente válida; a efectos de grafía, escolleremos LUNS, por mantermos a coerencia na terminación (como "irmans", "razons", etc.).

Desde aquí, facemos unha invitación a restaurarmos as formas primeiras (segunda feira, terceira, etc.), por seren a formación xenuína do noso idioma e, ademais, porque, aínda hoxe, con todo o que esmagou a colonización, están vivas en certas zonas e non son, en calquer caso, algo arqueolóxico ou arcaico (Sarmiento rexístraas no XVIII, en textos do XIX

aparecen con frecuencia, e repetimos, hoxe aínda teñen uso). Que os días da semana fosen dos nomes máis axiña castelanizados non nos ha estrañar, se pensamos que forman parte —amáis do vocabulario de todos os días— da esfera administrativa, burocrática, desenrolada, pola dependencia do noso país, en español. Tamén hai outra razón e é que xustamente as palabras máis diferentes, máis distintas da lingua dominante son as máis rápidamente borradas do idioma orixinal. Recuperemos, pois, os nomes dos días da semana, no camiño dun uso consciente e xeral da nosa lingua.

CINE

"FLOR DE SANTIDAD": UNHA FALSA IMAXEN DE GALICIA

Adolfo Marsillach estivo en Santiago de Compostela pra presentar como director a súa película "Flor de Santidad" (1972), baseada nun relato co mesmo nome de don Ramón del Valle Inclán. Si a imaxe de Galicia que nos ofrece Valle-Inclán non deningún xeito representativa da realidade do país naquela época, a imaxe que nos ofrece Marsillach é ademais simplista e manipulada, de tal xeito que os guionistas non teñen escrúpulos en trocar o mito orixinal da novela desvirtuando o seu sentido, ca finalidade de explicar unha suposta participación popular —labrega— na revolta carlista unicamente en función dun fanatismo relixioso que linda co mundo da bruxería. Non importa o máis mínimo a verosimilitude dos referentes históricos nin o análise das motivacións das diferentes clases sociais na revolta.

A imaxe que se nos ofrece de Galicia do XIX é tópica e non aporta nada novo: masas de labregos, que no film máis ben parecen piratas, ouseñados por un mundo relixioso-supersticioso e enredados nunhas liortas políticas que non alcanzan a entender dende a súa miseria e incultura. Iñórase calquer conflito lingüístico entre diferentes clases sociais e soio aparece de vez en cando unha "jerga" castrapeante en boca de paletos, hai un desprecio olímpico polo estudio donoso folclore e do carácter e a mentalidade das masas populares na Galicia da época. En suma, iñórase totalmente a realidade histórica e cultural do noso país e esta se terxiversa sistemáticamente, terxiversación da que soio escapan as paisaxes chuviosas nas que se enmarca o film. Quede claro que o falso folclorismo de Marsillach non é menos pernicioso que a Galicia melosa e chorona que nos ofrecéu o cine "rexionalista" do franquismo.

Si a isto unimos un análisis

non moito máis favorable da realización técnica do film: interpretación escesivamente teatral e efectista, pouca coidada no tratamento dos efectos especiais e do acompañamento musical, etc.; temos como resultado un balance negativo que non se pode xustificar soio aludindo á censura, como pretende Marsillach. Por outra banda, en Santiago presentouse a versión íntegra do film, cas escenas antes censuradas, e anque algúns testos cambiaran de sentido como consecuencia da censura, isto non cambia a concepción global do film, baseada nun descoñecemento total da realidade socio-cultural dun país e dunha época. A verdadeira xustificación desta imaxe de Galicia é exclusivamente comercial: presentar un mundo exótico e misterioso, eludindo a investigación dunha realidade conflictiva realidade que non se coñece soio con ter un chalet nas praias galegas.

LOVAL

MUSICA

"ALTERNANCIAS" DE ENRIQUE X. MACIAS

No concerto da Orquesta da Coruña na festa de Santo Tomás de Aquino, presentouse este ano "Alternancias" de Enrique X. Macías, escrita para tercelto de vento —flauta, oboe e fagote— e cordas (4,3,2,2,1). A obra fora xa estrenada no Festival de Vran "Cidade de Vigo", que organizan as Xuventudes Musicais da cidade, no 1978 pero por non ter asistido ao Festival non puideran falar até agora da partitura.

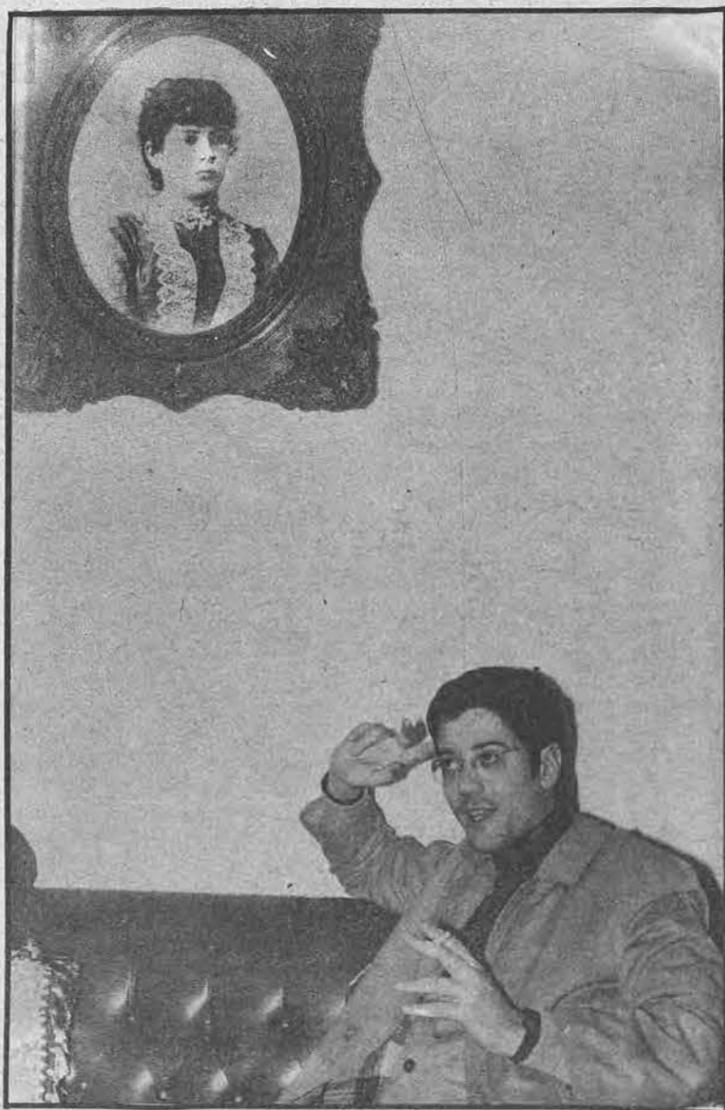
A obra escribiuse para a Orquesta da Coruña e a súa medida, é decir: as exigencias materiais e lingüísticas de "Alternancias" se ben son moi grandes, matináronse dun xeito que os mestres da orquesta puideran dar conta delas. Coido que este é un feito importantísimo a considerar e que trascende o anecdótico máis ou menos simple, xa que o estreno e a posteriores interpretacións de "Alternancias" siñifican vence-

llar ao compositor á orquesta e a esta a un xeito de expresión máis complexo do que teñen acostumbrado o que serve a maduración da agrupación e a limar prexucios.

"Alternancias" ten unha estrutura en certo modo semellante á dun "Concerto grosso" veneciano cos seus "Tutti" e "Ripieni". Porén, cada familia instrumental xoga un papel diferente xa que a madeira correspóndelle unha escritura contrapuntística e tímbrica cun desenvolvemento vertical e ás cordas o

desenvolvemento horizontal, marcadamente rítmico. A obra, tras das alternancias —diálogos— madeiras-cordas remata nun longo pasaxe en Tutti. Contrariamente a obras anteriores, o autor tenta limitar as posibilidades e materiais a usar o que lle permite un desenvolvemento se non exhaustivo sí extenso e riguroso. Fundamentalmente o "frulatti", e a percusión na caixa de violoncelos e contrabaixos son xunto dos "glissandi" as "atipicidades" das que usa. A obra é sumamente sinxela no prantexamento e de doada comprensión para o auditor minimamente acostumbrado a escoitar na música algo máis que melodías mais ou menos pegadizas. Esto o puiden experimentar nalgunha charla na que puxen "Alternancias" como exemplo musical.

Como xa dixen, "Alternancias" é unha obra que xunta os acertos de limitar o material e utilizalos nunha planificación rigurosa. Pesia elo, deixa denotar que Macías non posee os coñecementos técnicos exixibles a un compositor das súas pretensións e a obra se lle escapa por veces das mans desenrolándose pasaxes enteiras no que atinadamente chamou Carlos Villanueva "retórica innecesaria". Coido que "Alternancias" é unha das composicións máis perfectas de Macías pero sigo a pensar que esto amosa aínda máis a exigencia de perfeccionar a súa técnica, cousa que soio pode facerse polo estudio. Macías é o primeiro compositor da historia da música galega que ten oportunidade de achegarse a unha educación musical profunda —suficiente

para conseguir a titulación superior— sen sair da súa terra; tamén pode ver estrenadas en Galicia algunha das súas composicións complexas —"Alternancias", "Paréntesis", ou "Diálogos monológicos"— e ten oportunidades dabondo de dar coñecer as súas teorías musicais ao escribir en varias publicacións periódicas. Por esas razóns, coido que temos dereito a lle reclamar aínda máis e a non limitarnos ao aplauso doado por unha obra de méritos indudable pero que non vai máis alá do "mono" e do "ben escrito".

Polo que respecta a interpreta-

ción, aínda recoñecendo as dificultades da partitura compe denunciar certo desinterés pola banda dalgún dos mestres da orquesta coruñesa que no concerto na Universidade, amosaron conductas que non denotaban excesivo respecto nin pola obra nin polo autor que estaba presente. Se a interpretación foi, aínda así, correcta elo amosa a maduración da orquesta e o dereito que temos a exixirle meirandes cousas, xa que saben facer ben as cousas.

XOAN M. CARREIRA

axenda

CONCURSOS

IV Concurso de teatro infantil "O FACHO". As obras estarán en galego, mecanografiadas a dobre espazo e en cuartillas holandesas. Os orixinais mandaranse por triplicado. O prazo será hasta o 1 de xullo, esclusive. O enderezo Agrupación Cultural "O Facho", Federico Tapia, 12-primeiro A Cruña. O premio pra obra ganadora é de 40.000 pesetas. XII Concurso de Contos Infantís "O Facho". Consta de dúas seccións: contos pra nenos que non teñen limitación de idade. E, contos de nenos, pra nenos e nenas de menos de quince anos, consignando a idade ao pé do traballo que manden. A extensión máxima será de seis folios. As obras estarán na

Agrupación Cultural "O Facho", rúa Federico Tapia, 12-primeiro, A Cruña, antes do día 1 de maio.

MOSTRAS

Pinturas de Salvador Dali, na Galería de Arte, Citania, Santiago. Oleos de Rilo y Miño e esculturas de López, Mostra colectiva. Sala "Novo Arte", Santiago. Manuel Santiago, pintura, dibuxo e escultura na Sala da Delegación de Cultura, Santiago.

DISCOS

DISCO DA SEMAN

Cesar Franck.— A OBRA PARA ORGÃO

Marie-Claire Alain. ERATO-Hispavox S 66.309 (3 Lp.)— PVP.— 1.125 pts.

Interpretación.— 5 — Grabación.— 7.

"A obra para órgano de Cesar Franck é a mais importante escrita para este instrumento dende a morte de Bach. Marie-Claire Alain, péxima instrumentista, danos unha versión confusa e totalmente exenta de poesía. Como as obras son interesantísimas, recomendo mercar as versións de Demessieux na colección "Ace of Diamonds" editada en tres discos independentes e xa descatalo-

gada pero que se pode atopar en moitas tendas".

Antonio Chacón (1865-1929).— Grabacións.

EMI—Odeón C 038-021511. "Don Antonio Chacón é un mito na historia do flamenco e proximamente falaremos de él nun artigo. Disco esencial pra calquer persoa interesada no cante".

LA CHIFONNIE CFE-Guimbarda. GS-11018. "Delicioso disco dun grupo folclórico francés da zona de Drôme. O folleto aporta interesante documentación sobre a zanfoña".

CARTAS

AS ABELLAS

Enterado do artigo de Xosé Sequeiros Sestelo, escribovos xa que estou interesado en organizar unha cooperativa Apícola en Galicia pra conquistar unha especie chamada Reina Italianizada. Ao mesmo tempo, pedirlle ao señor Sequeiros que escriba algo sobor da Acariosis; esta, sin dúbida ningunha, deixou a Galicia sin abellas. Que faga un relato máis axustado e obxectivo do censo Apícola de Galicia, xa que esas 60.000 colmeas que menciona, non penso que nin remotamente existan, independentemente que lonxe de ser colmeas de cadros móbiles, son vellos cortizos de baixa produción e en total abandono.

En canto a ese mel que menciona das abellas cubanas, atópoo de lenda, pois as abellas en Cuba foron importadas daqui da Península, e o seu comportamento é distinto, en canto ao biolóxico, emxamian con escesiva frecuencia, son máis agresivas, máis indolentes na pecoreia e que todo eso se corrixe con facilidade, cambendo periódicamente á raiña.

Agora ben, o mel en Cuba é de primeira calidade e de moitas variedades, "Cmpanilla Blanca" ou "Moradá", "Piñón Florido", cunha densidade superior nalgúns casos a 1.600 por litro; o "Mangle" nas costas entre auga doce e salgada, e moitas máis que podía mencionar, pro de gran alcoólico non conociamos ningunha; si existe unha planta tóxica que as abellas pecorealan con moito entusiasmo, Magueiy, nome creoulo. O mel desta pranta era tóxica, e nos intres de maior secreción dela en néctar, morían as abellas na mesma froel. E as follas desta pranta

servían pra envelenar aos rios. Debido a miña condición de técnico, nun sector moi amplo, en Cuba, xa que residín doce anos como refuxiado político, alí recollín certas esperencias sobor da mel; tiven necesidade de invertir este produto en alcohol, e debido á súa condición ante a bacteria, tiña que utilizar produtos fortes pra obter a súa inversión, tal como o ácido sulfúrico, xa que a súa fermentación a un 30 por cen sobor dos 100 litros de auga, utilizando somentes levadura ou outros ácidos; noustante, era moi difícil obter un bon caldo pra súa previa destilación e transformación en aguardente.

Nos anos de residencia aquí na Península, atopo medo ás enfermidades pra traballar intensamente na Apicultura, pro sin medo a trabucarme, Galicia pode ter 100.000 colmeas mobilistas, e a nosa mel de Brezo e das máis fragantes e conocida mundialmente.

ANXEL PERAL RODRIGUEZ

CARTA DE DIAS MENAS DE NULLAN (AS NOGAIS) CONTESTANDO A UNHA CARTA QUE O SEÑOR FRAGA IRIBARNE LLES MANDOU AOS SEUS PAIS.

Compañeiro Fraga:

Perdone o astrevento de dirixirnos co tratamento de compañeiro, pero como na carta que vostede lle mandou ó meu pai di que é un galego da Terra Chá de Villalba, por eso me astrevo a chamarlle compañeiro, por que me sinto tan galeguista, e por isto lle contestamos esta carta.

¿Por qué nunha ocasión, en Cataluña, dando un discurso

polo televexo decía o señor de Villalba que il nacera en Asturias e queera asturiano, e tamén basco, e que se sentía moito máis orgulloso deser catalán? ¿Entón soio se sinte lucense e galego cando necesita o voto distes probes labregos? ¿Cómo ise galego de Villalba tanto quere facer, porque non recordou cando estivo no cumio de poder? ¿Cantos centros culturais nos fixo nas zonas rurais? ¡Ningún! ¿E cantas salas de festas? ¡Milleiros! Pra apartar da sociedade istes mozos que non temos centros culturais nin escolas.

Pra pedir os votos había que facer cando se tiveron as posibilidades, non agora que xa é tarde, alomenos pra Coalición Democrática.

Preguntarase quen somos, señor Fraga; pois sómusite dúas nenas de trece anos de Nullán (As Nogais), que tanto nos quere facer e aínda estamos sin auga nas nosas casas. O mesmo lles pasa aos nosos veciños de Alence, que teñen que andar 4 e 5 km. pra poder pillar un coche.

OS DESPILFARROS DO PSOE

Dirixome a iste periódico semanal coa intención de que se publiquen istas letras; ao memos tempo, desexo felicitar a todos pola boa marcha e a línea que leva "A NOSA TERRA".

O motivo porque o fago vén dado de que na vila de Muros de S. Pedro o PSOE deu coa solución pra o problema dos parados, a meu modo de ver, pois nistas eleccións, por repartir a súa propaganda pagalle 350 pesetas-hora á xente que o desexe e entregar os papeles en man.

Os precios son ben bos, pois polos papeles pequenos dan 350, e polos carteles 700.

Eu achegueime ao bar "Escocia", do cal o dono é un tal Manolo que ademais se presenta pra alcaldía, e busquei choio pra os carteles, coa boa intención de pegalos (ao revés, claro), pro dixéronme que cos do Bloque non queren saber nada pois son separatistas.

Iles din que se sintan moi galegos e que logo no axuntamento xa conquistarán amortizar os gastos da campaña (os señores sonche moi listos).

Eu coido que isto que pasa en Muros non pasará máis que eiquí, e fago unha chamada aos parados niste noso País Galego, a vir eiquí, pois por un par de horas sácase unha boa tallada.

Proistes capitalistas do PSOE xa saben ben que o MN-PG vai cada día collendo máis forza e a xente de Muros está moi mentalizada coma pra non meterlle gato por lebre.

ROI MOLINOS
O Freixo

FACALTRUADA

Compañeiros de A NOSA TERRA, como poderedes maxinar son un lector asiduo e un entusiasta acérrimo dela, considerándoa, hoxe por hoxe, a única que defende a carta cabal os intereses nacionalistas; por iste motivo, mándovos ista pequena documentación, algo do meu sentir como galego, por se coidades que tén a súa importancia o dala á luz pública.

Cando temos que toparnos con certas cousas da vida cotiá, ás veces un non sabe que facer, si chorar ou rir, explicareime: Cando a uns cidadanos, membros da AN-PG, partido legalmente constituído según a

lexislación vixente (non sin certos incoementes) o señor Gobernador Civil de Ourense lles votou unha multa por cambear os nomes que por lexitimidade lles corresponden a unhas ruas desa mesma cidade, a un, coma ciudadano galego e súbdito español, danlle gañas de chorar.

Segun di a "Constitución Española" no seu Art. 2-terceiro "La riqueza de las distintas nacionalidades lingüísticas de España es un patrimonio cultural que será objeto de especial respecto y protección". Pois xa ollamos que é eisi; o señor Gobernador Civil colle as cousas ó dereito e decreta multas dabondo e cuantiosas; desta maneira, non nos queda dúbida ningunha que a nosa lingua enriquecerá, da mesma maneira que os señores feudais enchían as suas arcaces, máis xa sabemos todos a conta de quen, do pobo.

¿Onde esta ise "especial respecto y protección" de que nos fala a Constitución?

Ven de chegar ás miñas mans unha carta que procede de volta do Ferrol, e correctamente tratada polo Servicio Postal; o que si chama a atención de calqueira, é poder ollar os cuños que leva e que adxunto fotocopia da mesma, na que se pode ler: "El Ferrol del Caudillo". Sí, desgraciadamente, ésta é a situación da realidade galega hoxe, tristeira e verdadeira, e dempois dise que vivimos tempo de "Democracia"; pois señores, poñamos as cousas no seu lugar, poñamos O Ferrol.

Remato co noso gran Eduardo Pondal:

"Desperta do teu sono fogar de Breogán". Sinceramente, unha forte e cordial aperta.

UN EMIGRANTE

ANUNCIOS DE BALDE

Interésame todo encol da medicina popular en Galicia (recetas populares, plantas medicinais, bibliografía, etc.). Escribide a: Xosé Marra. Patio de Madres 15-tercero, esquerda. Santiago de Compostela.

Somos un grupo folklórico galego (gaitas, acordeón e percusión). Todas as asociacións culturais, de veciños e demais entidades que queiran contar con noso, xa saben que nos teñen á súa disposición, polos gastos de viaxe e mantenza. Poñédevos en contacto con: Carlos Cristos Cristos González. General Aranda 72-quinto E. Vigo.

Intercambio selos de todos os países e desexo información encol destas coleccións. Xuntariame con xente que ama e lle gusta a música de nosa terra de todas as épocas.

Xesús Lubián Nieto. Avda. Redondela 75-segundo. Vigo.

Estou á procura de catálogos das editoriais galegas e cancións dos nosos cantantes modernos; se alguén pode axudarme, escribide a Xosé María García. M. Gabica, 4-primeiro-Bilbao 3.

"Troco pegatinas de partidos e organizacións revolucionarias de todas as nacións". Poñerse en contacto escribindo a M. Carmen Morón. R/Pinceles 25. Madrid-18.

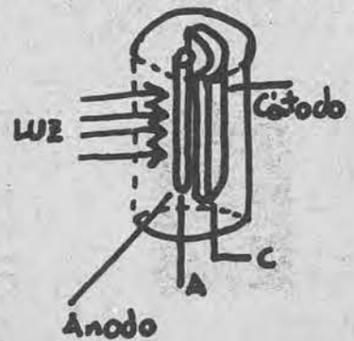
"Escuela de gaitas e danzas. Grupo musical. "Toxos e Xestas". R/ Maspóns 16. Barcelona. Teléfonos: 288578 e 3865652.

CURSO DE ELECTRONICA A celula fotoeléctrica

É un dispositivo electrónico que ao incidir nel a luz (eléctrica ou solar), se produce desplazamento de electróns. Así, pode actuar de interruptor.

Colocándoa nun circuito, pode facer accionar un relé, por exemplo, um pra abrir a porta dun garaxe.

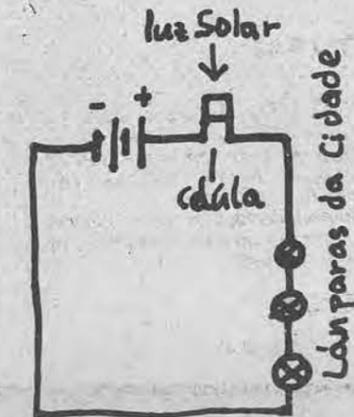
ELEMENTO FOTOELECTRICO

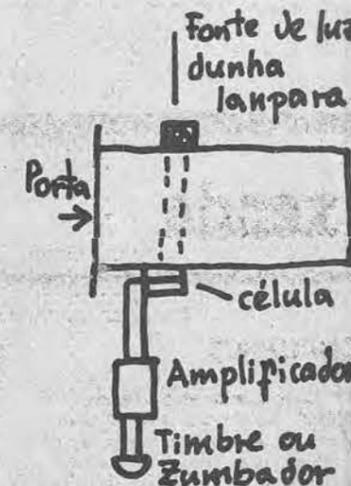
Ao incidir a luz no CATODO, prodúcese circulación de elec-

tróns entre CATODO e ANODO. Polo tanto, os terminais A e C, conectados a un circuito, pódese usar a célula como interruptor automático, por exemplo, pra acender o alumado dunha cidade. Ao deixar a luz do día de incidir sobre a célula, ésta estaría conectada de tal xeito que, ao se producir o fenómeno, a luz da lámpara acendese.

ESQUEMA:

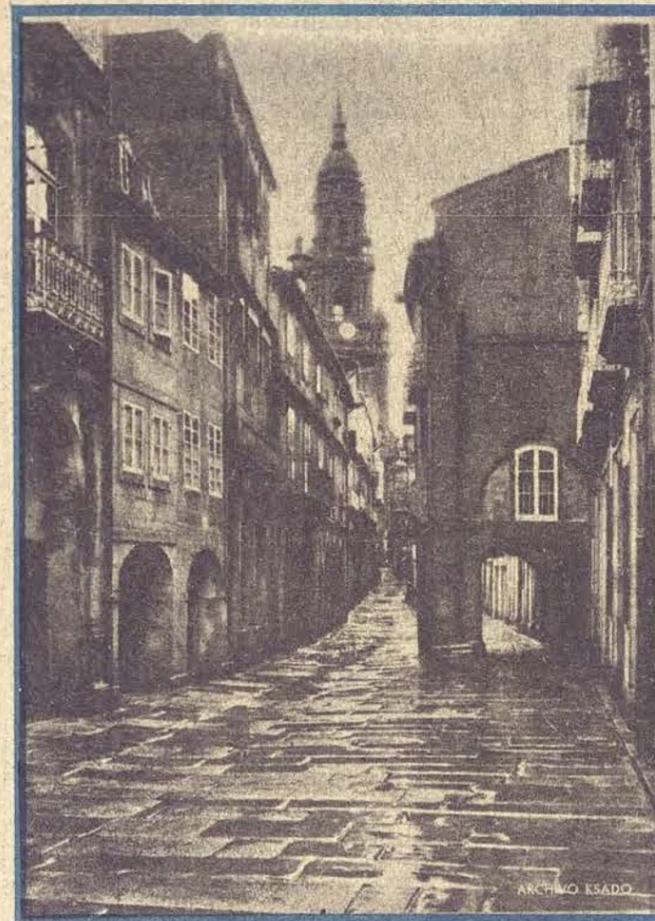
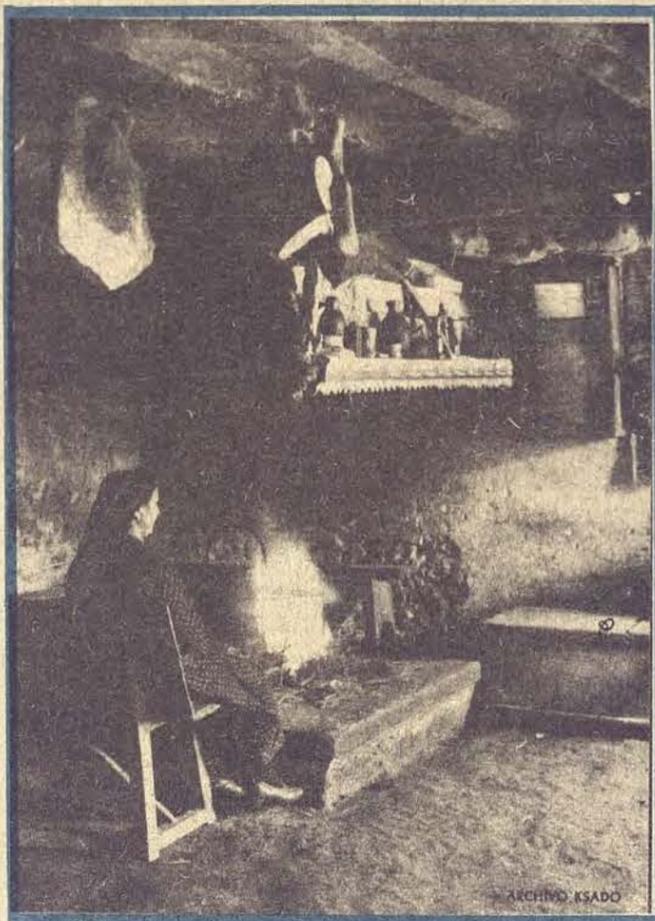
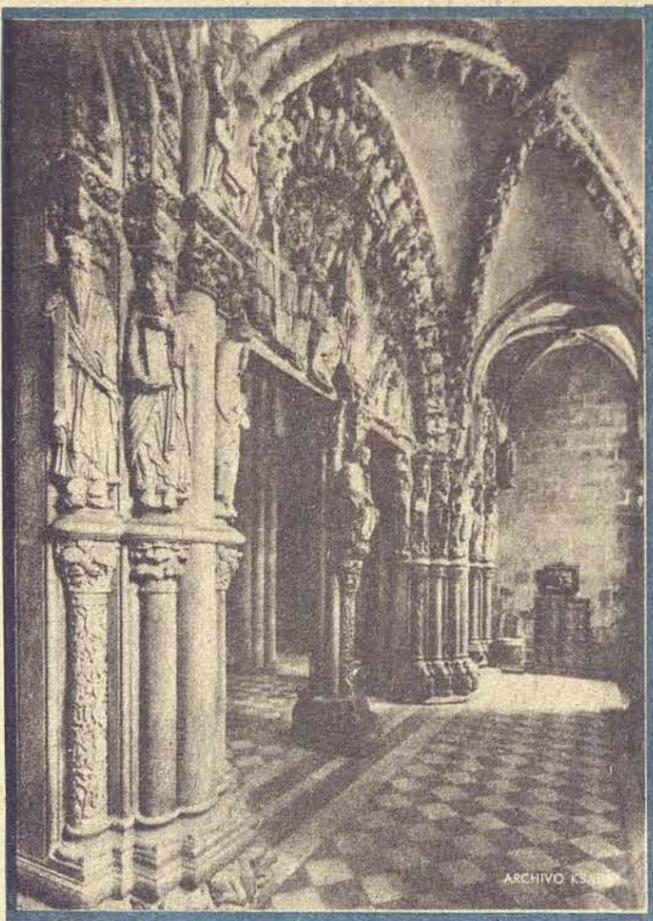

COMO FABRICAR UNHA ALARMA:

Ao unha persoa penetrar pola porta e interromper a luz que vai da lámpara á célula, ésta habería de estar de tal xeito colocada que empezaría a sonar a alarma.

Con células pódense fabricar moitas "cacharradas". Lembremos a típica de que a porta do garaxe se abre ao incidir coas luces do coche na célula xa posta nun lugar axeitado. Por exemplo. XOSE R. RODRIGUEZ

KSADO

Moitos dos nosos lectores lembrarán agora uns álbums de cromos (con fotos da nosa xeografía, ou dos monumentos románicos ou góticos galegos), cicais xa sen pastas, gardados nalgúns almarios. "Las Bellezas de Galicia", un dos varios álbums que Luis Ksado — así, con K e sen a despois—, fotógrafo galego, foi editando ao longo da súa vida.

Pode ser, cicais, o máis representativo dos fotógrafos galegos que traballaron fundamentalmente na primeira metade do século, e sen dúbida ningunha, o máis emprendedor, o máis maxinativo.

"Quería que Galicia fose conocida en todo o mundo", dinos a súa irmá Carmina Casado, "e mandáballe cromos aos barcos pra que os puxeran nas cartas coma selos...", "editou os álbums e os cromos dábanos nas tendas cando mercabas certa cantidade de diñeiro..." "... fixemos —sigue a dicir Carmina— a única foto que hai enteira do Portico da Gloria, porque había que montar uns andamios pra sacala a maior altura do chan, e non daban permiso. Nós conseguímolos e montamos todo, a foto fixemola cun gran angular, un "ollo de boi" que trouxera Luís, de París, despois da guerra..."

Abondé por hoxe con esta escolma de fotos e ista breve nota sobor de Luis Ksado. Compriría dende logo un estudo máis fondo do que puido ser unha "escola" fotográfica galega, adicada en principio ao costumismo, á paisaxe, da que hai máis representantes que compre recobrar, tamén no eido da fotografía, pra cultura nacional galega.

PEPE BARRO